

FÁTIMA LUZ EPAZ

Sanktuarium Matki Boskiej Różańcowej w Fatimie

Dyrektor: Ks. Carlos Cabecinhas

Kwartalnik

Rok 21

75

*Jak Maryja niesiemy radość i miłość:
Wstań! Ustanawiam cię świadkiem tego, co zobaczyłeś!*

Wychodzić, głosić i dawać wiadectwo

Ksiądz Carlos Cabecinhas

W Sanktuarium Fatimskim rok duszpasterski zbiega się z rokiem liturgicznym.

I tak 27 listopada, w pierwszą niedzielę Adwentu, rozpoczniemy nowy rok duszpasterski – ostatni z trzyletniego okresu poświęconego tematowi „Jak Maryja niesiemy radość i miłość”. Prowadził nas on przez tematy zaproponowane przez papieża w ramach przygotowań do niezwykle ważnego dla Kościoła wydarzenia – Światowych Dni Młodzieży, które odbędą się w Lizbonie w 2023 r. Temat nowego roku duszpasterskiego w Sanktuarium Fatimskim to hasło wybrane przez Ojca Świętego, na przyszłoroczne Światowe Dni Młodzieży: „Maryja wybrała się i poszła z pośpiechem”. Ten biblijny cytat pochodzi z ewangelicznej historii nawiedzenia (Łk 1, 39).

W Sanktuarium Fatimskim interpretujemy temat wskazany przez papieża Franciszka w świetle orędzia fatimskiego, a w szczególności słów Świętej Hiacynty Marto: „(...) gdybym mogła włożyć w serca wszystkich ludzi ogień, który płonie w głębi mojego serca, i który sprawia, że kocham tak bardzo Serce Jezusa i Serce Maryi!”. Tak jak Maryja, i my jesteśmy powołani, aby „wybrać się i pójść z pośpiechem”, aby dawać świadectwo naszej wiary, aby „wkładać w serca wszystkich ludzi” miłość do Boga – ten „ogień”, który płonął w sercu Świętej Hiacynty i „sprawiał, że kochała tak bardzo Serce Jezusa i Serce Maryi!”.

W tym roku duszpasterskim będziemy więc również rozważać znaczenie Przenajświętszego Serca Jezusa i Niepokalanego Serca Maryi w życiu wiernych i czcicieli Matki Boskiej. Orędzie fatimskie pokazuje ich ściśle zjednoczenie, bo Serce Matki zawsze wskazuje na Serce Syna. Ci, którzy – tak jak święci pastuszkowie fatimscy – doświadczają miłości Boga przez Najświętsze Serce Jezusa i Niepokalane Serce Maryi, powinni ją głosić i świadczyć o niej. Nowy rok duszpasterski stawia przed nami to wyzwanie!

„Maryja wybrała się i poszła z pośpiechem”, a my – Jej dzieci i Jej naśladowcy – jesteśmy zaproszeni, by podjąć misję świadectwa o naszej wierze oraz głoszenia niezmiernie miłości, jaką Bóg obdarza każdego mężczyznę i każdą kobietę.

Maryja wybrała się i poszła z pośpiechem

Temat nowego roku duszpasterskiego wieńczy trzyletni okres działań związanych z planem przygotowań do Światowych Dni Młodzieży Lizbona 2023.

Carmo Rodeia

Temat nowego roku duszpasterskiego w Sanktuarium Fatimskiego będzie tożsamy z hasłem Światowych Dni Młodzieży w Lizbonie. „Maryja wybrała się i poszła z pośpiechem” to zdanie z Ewangelii według św. Łukasza, które papież Franciszek wybrał na lizbońskie spotkanie młodych.

Aby wpisać się w możliwie najlepszy sposób w plan przygotowań do ŚDM, Sanktuarium Fatimskie już od 2020 r. wprowadziło do swojego programu duszpasterskiego tematy przygotowawcze zaproponowane przez papieża. W 2020 r. rektor Sanktuarium ks. Carlos Cabecinhas mówił: „Musimy zastanowić się nad specyfiką współczesnych czasów, a to skłania nas do spojrzenia na tematy przygotowawcze jako opcje duszpasterskie Sanktuarium Fatimskiego na najbliższe trzy lata”.

Nieprzewidziane sytuacje – najpierw pandemia, która przez ponad dwa lata pustoszyła świat, a teraz wojna, którą od lutego toczą w sercu Europy dwa kraje silnie związane z orędziem fatimskim – stanowią istotne duszpasterskie wyzwanie, które wymaga kompleksowego uwzględnienia w życiu i działaniu Sanktuarium oraz zaangażowania

w to także młodych ludzi.

W tym kontekście istotne jest, by ukazywać orędzie fatimskie jako wyraz troski Boga o cierpiącą ludzkość. Orędzie Matki Boskiej z Cova da Iria zaprasza nas do pogłębiania doświadczenia spotkania z Bogiem, a co za tym idzie dawania świadectwa wiary i gotowości wyruszenia na misję, co papież Franciszek zawarł w tematach zaproponowanych na czas przygotowań do ŚDM.

W październiku 2022 r. Sanktuarium Fatimskie gościło spotkanie przygotowawcze ŚDM (International Preparatory Meeting), w którym na zaproszenie Dykasterii ds. Świeckich, Rodziny i Życia uczestniczyły delegacje z całego świata.

Biorąc pod uwagę zainteresowanie młodych ludzi, którzy chcą odwiedzić Fatimę w okresie poprzedzającym lub następującym po spotkaniu w Lizbonie, trwają już zaawansowane przygotowania do ich przyjęcia. Sanktuarium Fatimskie opracowało szereg inicjatyw duszpasterskich i logistycznych, które uczynią z Fatimy miejsce spotkania młodych Portugalczyków z młodzieżą z całego świata, która weźmie

Maryja wybrała się i poszła z pośpiechem

udział w ŚDM i przybędzie z pielgrzymką do Cova da Iria, aby tu spotkać się z Bogiem przez Matkę Boską.

Na początku przyszłego roku pojawią się propozycje programów dla pielgrzymów, z modlitwami i refleksjami wzbogacającymi duchowe doświadczenia Fatimy. Dzięki kilku trasom modlitewnym młodzi pątnicy będą mogli poznawać i rozważać historię i orędzie objawień w Fatimie, duchowość pastuszków oraz ciekawe miejsca i spuściznę artystyczną Sanktuarium. Punktem, który połączy wszystkie programy modlitewne będzie świeca paschalna w Kaplicy Objawień.

Ponadto, o różnych porach i w różnych miejscach w Sanktuarium, grupy młodzieży będą mogły uczestniczyć w trwających ok. 25 minut warsztatach poświęconych czterem głównym tematom związanym z Fatimą: adoracji, Niepokalanemu Sercu Maryi, modlitwie różańcowej i ofierze. Warsztaty będą prowadzone w czterech językach: portugalskim, hiszpańskim, francuskim i angielskim.

W czasie tzw. dni diecezjalnych oficjalny program Sanktuarium zostanie wzbogacony o Mszę św. międzynarodową o godz. 11.00 (na Placu Modlitwy) i o godz. 15.00 (w Kaplicy Objawień). W maju 2023 r., kiedy symbole ŚDM będą gościły w diecezji Leirii-Fatimy, zostaną one włączone w uroczystości odbywające się w tym miesiącu w Cova da Iria.

Sanktuarium proponuje także sześć tras dla tych młodych ludzi, którzy zechcą odbyć pielgrzymkę pieszą do Fatimy:

DROGA ZE ŚWIĘTĄ HIACYNTĄ MARTO

pielgrzymka ze Świętą Hiacyntą Marto z kościoła parafialnego Matki Bożej Miłosierdzia (Ourém), 12 km

DROGA Z ANIOŁEM POKOJU

pielgrzymka z Aniołem Pokoju z kaplicy Matki Boskiej w Ortiga (Fatima), 5,5 km

DROGA Z MATKĄ BOSKĄ RÓŻAŃCOWĄ

pielgrzymka z Matką Boską Różańcową z kościoła parafialnego w São Mamede (S. Mamede), 5 km

DROGA Z SIOSTRĄ ŁUCJĄ OD JEZUSA

pielgrzymka z siostrą Łucją od Jezusa z kościoła parafialnego Wniebowzięcia Matki Boskiej (Minde), 15 km

DROGA Z NIEPOKALANYM SERCEM MARYI

pielgrzymka z Niepokalaniem Sercem Maryi z kościoła Świętej Kwiterii (Chainça), 6,2 km

DROGA ZE ŚWIĘTYM FRANCISZKIEM MARTO

pielgrzymka ze Świętym Franciszkiem Marto z kaplicy Matki Boskiej ze Wzgórza (Leiria), 12 km

W okresie przygotowania i trwania ŚDM w ostatnią sobotę miesiąca w Kaplicy Objawień odbywa się młodzieżowy różaniec, prowadzony przez przedstawicieli 21 diecezjalnych komitetów organizacyjnych ŚDM w Portugalii.

Wkrótce powstanie również zestaw materiałów multimedialnych z propozycjami lektur i różnych perspektyw interpretacji tematów fatimskich, przygotowany przez młodych ludzi z Portugalii i innych krajów świata.

W parkach otaczających Centrum Pastoralne Pawła VI, które przyjmują pielgrzymów w czasie dużych uroczystości, powstanie tzw. „Wioska Młodych”, zorganizowana przez Sanktuarium Fatimskie we współpracy z innymi podmiotami wyznaczonymi do przyjmowania pielgrzymów. Będzie ona działać przede wszystkim w okresie poprzedzającym Światowe Dni Młodzieży, ale także po 6 sierpnia (dla tych, którzy odwiedzą Cova da Iria dopiero po zakończeniu spotkania w Lizbonie).

Aktualności związane z wydarzeniami w Fatimie oraz Światowymi Dniami Młodzieży w Lizbonie można śledzić na stronie www.fatima.pt.

Portugalski kardynał wezwał młodzież do „rewolucji braterstwa”

Kard. António Marto, specjalny wysłannik papieża na Europejskie Spotkanie Młodych w Świętym Roku Compostelańskim, zaprosił młodzież na SDM w Lizbonie.

Carmo Rodeia

7 sierpnia kardynał António Marto przewodniczył uroczystości zakończenia Europejskiej Pielgrzymki Młodych 2022 w Santiago de Compostela. W nocy z 6 na 7 sierpnia odbyło się czuwanie modlitewne, któremu również przewodniczył kard. Marto.

Portugalski dostojnik wezwał młodych ludzi do „rewolucji braterstwa”.

„Rewolucja bez broni, bez poległych i rannych... rewolucja, która zaczyna się od braterskiej miłości i obejmuje kulturę wzajemnej troski i spotkania... kulturę, która buduje mosty, burzy mury podziałów i zmniejsza dystans między ludźmi, religiami i narodami” tłumaczył kard. António Marto podczas Eucharystii na Monte do Gozo.

Biskup-emeryt diecezji Leirii-Fatimy, legat papieża Franciszka, mówił dalej: „Tu, na ulicach Santiago dalsie już piękny przykład braterstwa”.

Kard. António Marto przywołał przykłady św. Karola de Foucauld oraz Ojca Świętego Franciszka, który w encyklice „Fratelli Tutti”, prosi o pielęgnowanie cnoty dobroci, z której rodzi się braterstwo, przyjaźń i solidarność społeczna. I dodał, że chrześcijanie powinni pamiętać, iż „bez muzyki Ewangelii tracą radość płynącą ze współczucia, czu-

łość rodzącą się z ufności, zdolność pojednania, mającą źródło w przekonaniu, że zawsze otrzymamy przebaczenie i że jesteśmy powołani”.

Emerytowany biskup diecezji Leirii-Fatimy zauważył: „To bardzo smutne widzieć chrześcijanina, zwłaszcza młodego, pozbawionego radości”. Poprosił też obecnych na spotkaniu młodych ludzi o zaangażowanie w budowę „lepszego świata, w którym nikt nie pozostanie «z tyłu» albo «obok»: zapomniany, opuszczony... świata, w którym pokój zwycięża wojnę, ludzkie życie jest bezwzględnie szanowane od poczęcia do śmierci... świata, w którym wspólny dom jest w pełni harmonijnym miejscem dla wszystkich ludzi”.

Na zakończenie uroczystości kard. António Marto pozdrowił młodzież i pożegnał się „do spotkania w Lizbonie, na Świątynnych Dniach Młodzi, w przyszłym roku”.

12 młodych ludzi otrzymało od portugalskiego kardynała symboliczny „plecak pielgrzymy” i życzenia, by wracając do domu, podążali drogą rozpoczętą w Santiago.

Arcybiskup Santiago de Compostela Julián Barrio również podziękował uczestnikom pielgrzymki, a także wysłannikowi

papieża Franciszka. Zachęcał też do udziału w przyszłorocznych Świątynnych Dniach Młodzi, podczas których młodzi ludzie będą mieli okazję spotkać się z papieżem Franciszkiem.

Tegoroczna pielgrzymka zgromadziła ok. 12 000 młodych ludzi z różnych krajów Europy. Delegacja portugalska, licząca około 250 uczestników, składała się z przedstawicieli ośmiu diecezji (w tym 29 osób z diecezji Leirii-Fatimy) i trzech katolickich ruchów młodzieżowych. Organizatorzy potwierdzili obecność 55 biskupów (z Hiszpanii, Włoch i Portugalii), 370 księży i 400 osób konsekrowanych.

Oprócz uczestnictwa w modlitwach i nabożeństwach, młodzież mogła wziąć udział w wielu koncertach, spotkaniach i imprezach kulturalnych odbywających się w całym mieście.

Europejska Pielgrzymka Młodzi przybywa do Santiago w każdym Świętym Roku Compostelańskim (Xacobeo) tzn. takim, w którym dzień św. Jakuba (25 lipca) wypada w niedzielę. Rok Święty w Composteli przypadł w 2021 r., ale ze względu na pandemię został przedłużony przez papieża Franciszka do końca 2022 r.

Biskup diecezji Fall River wzywa chrześcijan do troski o wspólne dobro, a rodziny prosi, by nie zostawiały dzieci na łasce mediów społecznościowych

Najcenniejszym darem podczas międzynarodowej pielgrzymki rocznicowej w sierpniu była ponowna obecność w Cova da Iria emigrantów oraz 16 zagranicznych grup pielgrzymkowych z różnych kontynentów.

Carmo Rodeia

13 sierpnia, podczas Mszy św. międzynarodowej kończącej pielgrzymkę rocznicową w Sanktuarium Fatimskim, biskup Edgar da Cunha z diecezji Fall River (Stany Zjednoczone) apelował do młodzieży, aby nie ulegała bezkrytycznie wpływowi mediów społecznościowych, a rodziny prosił, by poświęcały więcej czasu swoim dzieciom.

„Nie poddawajcie się wpływom portali społecznościowych, Internetu, znajomych. Życie to coś więcej niż smartfon, komputer, tablet, Facebook, Twitter, Instagram, Snapchat czy Tik-Tok. Słuchajcie waszych rodziców, dziadków, waszych nauczycieli”, mówił w homilii bp Edgar da Cunha.

Zwracając się do młodych pielgrzymów amerykański biskup przestrzegał: „Nie myślcie, że Bóg, religia, sakramenty, Kościół

czy modlitwa to przeszłość; że to dla starszych osób”. Prosił też rodziców, aby byli bardziej obecni w życiu dzieci: „Niektórzy rodzice dają dzieciom wiele prezentów, aby zrekompensować im swoją nieobecność. Zamiast dawać prezenty, bądźcie! Bądźcie obecni!”. Wyraził również nadzieję, że od dziś wszyscy będą poświęcać „więcej czasu na modlitwę, a mniej na telewizję; więcej czasu dla rodziny, a mniej na sprawy osobiste; więcej czasu na ciszę, by usłyszeć głos Boga, a mniej na «odgłosy życia»”.

Bp Edgar da Cunha, który urodził się w Brazylii i wyemigrował do Stanów Zjednoczonych, wyraził radość, że do Sanktuarium Fatimskiego przybyło w dniu rocznicy sierpniowego objawienia „tysiące ludzi z różnych części świata i to nie dla turystyki czy rozrywki, ale aby odbyć pielgrzymkę”.

„Nie ulegajcie prorokom zła! Nie ulegajcie tym, którzy chcą szerzyć zwątpienie, strach, nienawiść, egoizm i ciemność”, mó-

wił biskup Fall River – diecezji zamieszkiwanej przez dużą społeczność portugalską pochodzącą z Azorów.

„Żyjemy dziś w świecie rozdartym przez wojnę, niesprawiedliwość, przemoc, brak poszanowania życia i godności osoby ludzkiej, w którym chrześcijanie są przesładowani za to, kim są. Zabierzcie Boga ze świata i zobaczcie, co się z nim stanie”, przestrzegal bp Cunha i krytykował katolików, „którzy są nimi tylko z nazwy”.

Amerykański duchowny zakończył homilię słowami: „Teraz nasza kolej, aby rozpalic ogień miłości Bożej w sercu ludzi i odnowić oblicze ziemi”

12 sierpnia wieczorem biskup Edgar da Cunha mówił: „Jesteśmy odpowiedzialni za siebie nawzajem i za wspólne dobro: za lepsze społeczeństwo, za podtrzymywanie płomienia wiary w życiu codziennym, za krzewienie nauk Chrystusa i Kościoła. Jesteśmy orędownikami sprawiedliwości i pokoju”.

Dostojnik wskazał przykład Maryi, „która uczy nas wiel-

koduszności” i krytykował świat, „w którym znacznie częściej myśli się o osobistym interesie niż o dobru wspólnym”.

Wiernych zgromadzonych tej nocy w Sanktuarium zapewniał, że wszystko, po co tu przybyli – modlitwa, Eucharystia, spowiedź czy procesja – „wszystko to ma sens, ma cel: nawrócenie dla osiągnięcia świętości. Nic z tego nie dzieje się bez wielkiej wiary. A wiara jest wszystkim, czego potrzebujemy dla osiągnięcia świętości”.

Bp Edgar da Cunha, pochodzący z miejscowości Nova Fátima w brazylijskim stanie Bahia, wyjaśniał dalej pojęcie świętości: „Ludzie uważają, że świętość jest dla tych, którzy urodzili się z tym darem. Ale to nieprawda: wszyscy bowiem otrzymaliśmy ten dar podczas chrztu świętego. (...) nie poddawajcie się, nie zniechęcajcie się, nie traćcie nadziei, nie traćcie ufności (...) bądźcie apostołami i narzędziami Boga, głosicielami nowej ewangelizacji”.

Tegoroczna sierpniowa pielgrzymka do

Sanktuarium Fatimskiego odbyła się w ramach 50. Narodowego Tygodnia Migracji, który przebiegał pod hasłem „Budujmy przyszłość z emigrantami i uchodźcami”. Narodowy Tydzień Migracji to inicjatywa – działającego przy Konferencji Episkopatu Portugalii – Katolickiego Dzieła na rzecz Migracji, które w tym roku obchodzi 60. rocznicę powstania.

Podczas sierpniowej pielgrzymki rocznicowej pątnicy tradycyjnie ofiarowują Matce Boskiej pszenicę i mąkę. Zwyczaj ten zapoczątkowali w 1940 r. młodzi ludzie z 17 parafii diecezji Leirii, należący do Katolickiej Młodzieży Rolniczej. 82 lata temu przynieśli oni do Cova da Iria 30 buszli pszenicy, z których wyprodukowano hostie na potrzeby Sanktuarium Fatimskiego. Dar pszenicy zebrany podczas tegorocznej pielgrzymki osiągnął wartości zbliżone do tych osiągniętych przed pandemią.

Rektor Sanktuarium z radością wita powrót emigrantów do Cova da Iria

Na zakończenie sierpniowej pielgrzymki ksiądz Carlos Cabecinhas zwrócił uwagę na obecność znaczącej liczby portugalskich emigrantów, którzy powrócili do Cova da Iria po dwóch latach pandemicznej przerwy.

„Na podstawie tej pielgrzymki możemy powiedzieć, że pod względem liczby emigrantów obecnych 13 sierpnia w Sanktuarium Fatimskim wróciliśmy do sytuacji sprzed pandemii. Jeśli chodzi o grupy zagraniczne, to nie osiągnęliśmy jeszcze poprzedniego poziomu, ale widzimy wyraźny zwrot w dobrym kierunku”, powiedział rektor.

Wspominając trudności spowodowane przez restrykcje sanitarne, które uniemożliwiały pątnikom przybywanie do Cova da Iria, ks. Cabecinhas wyjaśniał: „Zauważmy, że w tegorocznym święcie uczestniczą znowu emigranci portugalscy, ale także wielu uchodźców przybyłych do Portugalii”.

Komentując fragment homilii przewodniczącego celebracji bpa Edgara da Cunhi dotyczący motywacji osób przybywających

do Fatimy, rektor mówił: „Troską Sanktuarium jest, aby ci, którzy przyjeżdżają tu jako turyści, mogli stać się również pielgrzymami; żeby chcieli uczestniczyć w nabożeństwach i poczuli prawdziwego ducha tego miejsca ze wszystkim tym, co jest w nim tak wyjątkowe”.

Ks. Cabecinhas pytany był również o wpływ doniesień o przypadkach wykorzystywania nieletnich w Kościele na zmniejszenie liczby pielgrzymów przybywających do Sanktuarium Fatimskiego. Kapłan wykluczył jednak taką zależność: „To bardzo bolesna sprawa. Sanktuarium nie jest samotną wyspą, dlatego echa tych sytuacji docierają także tutaj. Nie widzimy jednak wpływu tych wiadomości na frekwencję wiernych w Sanktuarium Fatimskim”.

Arcybiskup Bragi mówi o „ludzkości, która cierpi i szlocha”

Abp José Cordeiro przewodniczył międzynarodowej pielgrzymce rocznicowej we wrześniu.

Carmo Rodeia

Arcybiskup Bragi José Cordeiro w homilii, wygłoszonej w Sanktuarium Fatimskim podczas liturgii Słowa w nocy z 12 na 13 września, wspominał rodziny, które „wylały morze łez z powodu niszczycielskich pożarów, suszy, katastrofalnych zjawisk klimatycznych, skutków wojny czy inflacji”.

„W imieniu ludzkości, która cierpi i szlocha błagamy Boga – przez wstawiennictwo Najświętszej Maryi Panny, Pani Różańcowej z Fatimy – o opiekę nad wszystkimi ofiarami, wszystkimi mężczyznami i kobietami, pogrążonymi we łzach”, powiedział abp José Cordeiro.

Arcybiskup Bragi zwrócił szczególną uwagę na „ofiary wojny, głodu, biedy, niesprawiedliwości, wykorzystywania seksualnego, przemocy psychicznej, nadużycia władzy, przemocy domowej, nękania, korupcji, bezrobocia, prześladowania w miejscu pracy i powszechnej obojętności”, dla których prosił „o Bożą pociechę, łaskę bliskości z Bogiem i Kościołem, wewnętrzne wyzwolenie i pokój płynący z serca”.

„Przybycie do Fatimy i rozmowa z Matką daje nam pociechę, uwalnia nas i uswięca. W Fatimie cisza, ta szczególna cisza modlącego się nocą tłumy, jest ukojeniem, a nawet uzdrowieniem dla wielu serc”, podkreślił podczas wigilii modlitewnej, która – zgodnie z tradycją wrześniowej pielgrzymki – jest moderowana przez pracowników i woliariuszy Sanktuarium Fatimskiego.

Motywami przewodnimi homilii arcybiskupa wygłoszonej podczas Mszy św. międzynarodowej w dniu 13 września były: Sanktuarium jako dom Matki oraz pielgrzymka jako dobro nadające sens życia w trudnym czasie zmian i kryzysów gospodarczych, politycznych, społecznych, ekologicznych i religijnych.

„Kościół, pozostający w procesie synodalnym, powołany jest by dawać świadectwo miłosierdzia i troski”, powiedział abp José Cordeiro.

Przewodniczący celebracji mówił też o zadośćuczynieniu, które jest sednem nabożeństwa do Niepokalanego Serca Maryi i dowodem na bezmiar Bożego miłosierdzia. Wezwał pielgrzymów, aby „przeszli od uczynków miłosierdzia do miłosierdzia uczynków, przebaczyli tym, którzy ich obrazili, starali się osiągnąć pokój serca, który prowadzi do szczęścia”.

„Matka Boska, nasza Matka, z miłością i czułością wzywa swe dzieci, aby Ją naśladowały: słuchały Ducha Świętego i siebie nawzajem. [...] Pielgrzym to ten, kto wychodzi na spotkanie, kto oczekuje spotkania. Spotkanie jest istotą wiary w miłość Chrystusa. Dlatego każda droga prowadząca do Fatimy jest tylko pewnym etapem na drodze do życia w Chrystusie”, tłumaczył abp José Cordeiro

Na zakończenie homilii kaznodzieja przywołał hasło przyszłorocznych Świątowych

Dni Młodzieży w Lizbonie i nazwał pobożność maryjną „radosną służbą Ewangelii i Kościołowi”. Podkreślił również „znaczenie modlitwy dla wzmocnienia podstawowych wartości w rodzinie oraz w edukacji dla pokoju, poczucia wspólnoty, zrównoważonego rozwoju i integralnej ekologii”.

Biskup diecezji Leirii-Fatimy pozdrowił dzieci i młodzież szkolną

W pożegnalnym słowie wygłoszonym na zakończenie międzynarodowej pielgrzymki rocznicowej we wrześniu ordynariusz diecezji Leirii-Fatimy bp José Ornelas odniósł się do aktualnych doniesień medialnych, w tym wojny w Ukrainie oraz zabójstwa włoskiej zakonnicy w Mozambiku, którą duchowny nazwał „męczennicą misji i solidarności”. Kierując się w sposób szczególnie do pielgrzymów z Włoch, prosił: „Niech Pan obdarzy pokojem ją i ludzi, którym służyła”.

Bp Ornelas zwrócił się także do dzieci i młodych ludzi, rozpoczynających właśnie nowy rok szkolny. Przypominał, że Maryja prosiła pastuszków, aby chodziły do szkoły. „To nie obowiązek, lecz przywilej, którego niestety wiele dzieci na świecie nie ma”, powiedział biskup i życzył uczniom i nauczycielom dobrego roku.

Poświęcenie kasków w Sanktuarium Fatimskim

Carmo Rodeia

Papież Franciszek przesłał pozdrowienia tysiącom motocyklistów, którzy 18 września uczestniczyli w poświęceniu kasków podczas Mszy św. na Placu Modlitwy Sanktuarium Fatimskiego.

W przesłaniu przekazanym przez arcybiskupa Edgara Peñę Parre, substytuta do spraw ogólnych watykańskiego Sekretariatu Stanu, Ojciec Święty serdecznie pozdrowił uczestników pielgrzymki, zachęcając ich, by „pozostając wierni powołaniu, jakie otrzymali podczas chrztu świętego, gorliwie wypełniali misję ochrony środowiska, by każdy obywatel mógł żyć w spokoju i pokoju”.

Przewodniczący Eucharystii bp Rui Valério, biskup Portugalskich Sił Zbroj-

nych i Służb Bezpieczeństwa, powiedział: „Przyłbica motocyklowego kasku może być oknem na świat. Żaden pielgrzym, tak jak żaden motocyklista, nie podróżuje sam... zabiera ze sobą wszystkich bliskich, wszystkich towarzyszy, którzy uczynili z drogi sposób na życie”.

Biskup Valério porównał kask do znaku obecności Boga w trudnych życiowych sytuacjach: „Kask może być symbolem wartości etycznych, które – gdy się je stosuje – gwarantują niezbywalną afirmację godności każdego mężczyzny i każdej kobiety, niczym kask chroniący społeczeństwo przed zaprzeczeniem unikatowej kondycji każdego człowieka”.

Prosił też pielgrzymów zgromadzonych w Fatimie, aby nigdy nikomu nie odmawiali ochrony i pomocy. „Tak na drodze, jak i w życiu staraj się być dla innych tym, kim chcesz, aby oni byli dla ciebie. Nigdy nie pozwalaj, aby naruszano godność drugiego człowieka. Nigdy nie pozwalaj, aby poniżano człowieka z powodu jego wrażliwości, słabości lub ubóstwa. Bądźcie obrońcami i strażnikami integralności każdej osoby”, apelował bp Rui Valério.

Rektor Sanktuarium ks. Carlos Cabecinhas z zadowoleniem przyjął powrót motocyklistów do Cova da Iria. „To celebracja wiary, ale także piękne spotkanie pewnej wspólnoty”, powiedział..

Biskup José Ornelas Carvalho zachęcał „do zmiany postaw i procedur” wobec osób słabych, ubogich i wykluczonych

Ordynariusz diecezji Leirii-Fatimy przewodniczył międzynarodowej pielgrzymce rocznicowej w październiku, w której uczestniczyło 310 tysięcy wiernych.

Carmo Rodeia

Po raz pierwszy od objęcia diecezji Leirii-Fatimy (w marcu tego roku) biskup José Carvalho przewodniczył międzynarodowej pielgrzymce rocznicowej w Sanktuarium Fatimskim.

W homilii duchowny zachęcał, by – tak jak Jezus – iść „na spotkanie wszystkich i każdego, w każdym narodzie i społeczeństwie, a szczególnie na spotkanie ludzi ekonomicznie i egzystencjalnie wykluczonych, pozostających na «społecznych peryferiach»”.

Bp Ornelas podkreślił, że chrześcijanin „nie jest ograniczony żadną narodowością ani ideologią, dlatego powinien wyrażać Bożą miłość gestami, zrozumiałymi we wszystkich językach i we wszystkich kulturach”.

Nawiązując do obchodzonej 13 października rocznicy konsekracji bazyliki Matki Boskiej Różańcowej bp José Ornelas powiedział, że „kamienne świątynie są bezużyteczne, jeśli nie wyrażają potężnej i pełnej miłości obecności Jezusa”.

W przesłaniu skierowanym do Sanktuarium Fatimskiego, ale także do kościołów

lokalnych, biskup życzył, aby były one miejscami, „w których wiernych otacza się troską, leczą, goi ich życiowe rany i proponuje nowe drogi życia”.

„Sanktuarium winno być miejscem odnowy duchowej dla każdego pielgrzyma, by mógł on być świadkiem i misjonarzem światła, siły i nadziei, które Sanktuarium wnosi w jego życie; by mógł je ze sobą zabrać i dzielić się z tymi, którzy najbardziej tego potrzebują”, powiedział portugalski dostojnik. Porównał też sanktuaria do „stacji ładowania samochodów elektrycznych, które powinny dawać pątnikom okazję do odpoczynku, nabrania sił i znalezienia «ładowarek» Bożej miłości. Pielgrzymka i sanktuarium służą spotkaniu z Jezusem, służą wspólnotowemu wyznawaniu wiary, która jednoczy uczniów jako pielgrzymów w Kościele i prowadzi ich ku misji w świecie, na peryferiach ludzkości”.

„Jezus nie powiedział, że droga Kościoła będzie łatwa. Ale obiecał, że będzie z nami do końca świata”, zaznaczył przewodniczący Konferencji Episkopatu Portugalii

Kapłan odniósł się także do doniesień

o nadużyciach seksualnych w Kościele: „Wszyscy dążymy do zmiany postaw i procedur w Kościele i w społeczeństwie, aby dzieci i osoby, które znalazły się w tej tragicznej sytuacji nie zostały zapomniane lub, co gorsza, nie były nadal wykorzystywane; aby zdołały odnaleźć w życiu dobroć serca, silne matczyne wsparcie Maryi, która chroni, wspomaga, walczy o godny i sprawiedliwy świat dla wszystkich. Kościół musi być w awangardzie tych, którzy chronią i troszczą się o najsłabszych”. I dodał: „Ta postawa musi w sposób szczególny charakteryzować Sanktuarium Fatimskie. Troska o ludzi słabych, zwłaszcza u początku i na końcu ich życia, to kontynuacja opieki, jaką Maryja otaczała pastuszków, ofiary wojny, grzeszników”.

Podczas październikowych uroczystości często modlono się w intencji ofiar wojny w Ukrainie i osób dotkniętych skutkami pandemii covid-19. Uczczono również 110. rocznicę powstania Narodowej Gwardii Republikańskiej (GNR) w Santarém.

Uczestnictwo w pielgrzymce zgłosiło 110 grup z 26 krajów.

Na konferencji prasowej poprzedzającej październikową pielgrzymkę poruszono istotne bieżące tematy społeczne

Na konferencji prasowej przed październikową pielgrzymką rocznicową ordynariusz diecezji Leirii-Fatimy powiedział, że konieczne są działania, by ludzie ubodzy nie musieli ponosić konsekwencji pojawiających się coraz wyraźniej trudności gospodarczych.

„Trzeba, zarówno na poziomie narodowym, jak i w stosunkach z Unią Europejską oraz innymi krajami, znaleźć sposoby, aby najbiedniejsi ponownie nie musieli płacić rachunku za pogarszającą się sytuację ekonomiczną”, powiedział bp José Ornelas.

Dostojnik podkreślał, że zarówno w czasach pandemii, jak i teraz, troska o najuboższych jest najważniejszym zadaniem Kościoła w Portugalii, który pragnie „być blisko tych, którzy tego najbardziej potrzebują”.

Bp Ornelas przypomniał, że mijający rok naznaczony został dramatycznymi wydarzeniami, przede wszystkim wojną w Ukrainie, która rozpoczęła się tuż po ustąpieniu pandemii. Przypomniał też, że Fatima to ważne miejsce troski o pokój, o świat i jego przyszłość. I dodał: „O to modlą się nieustannie pielgrzymi, którzy tu przybywają”.

Przewodniczący Konferencji Episkopatu Portugalii odniósł się również do toczącego się dochodzenia w sprawie wykorzystywania seksualnego nieletnich w Kościele. Podkreślił, że punktem zwrotnym w tej sprawie jest powołanie niezależnej komisji do analizy przypadków, które miały miejsce w ciągu ostatnich 50 lat: „W ostatnich 20 latach prze-myślano procedury i wytyczono nowe sposoby postępowania, zmieniono postrzeżenie i metody rozpatrywania tych dramatycznych, wręcz tragicznych wydarzeń, które nigdy nie powinny mieć miejsca. Powstanie komisji świadczy o wysiłku, jaki podejmujemy, ponieważ nie zgadzamy się na to, co działo się również w portugalskim Kościele”.

13 października: dokumentacja o życiu, cnotach i opinii świętości siostry Łucji przekazana prefektowi Dykasterii Spraw Kanonizacyjnych

Proces beatyfikacyjny i kanonizacyjny siostry Łucji, widzącej z Fatimy, wszedł w nową fazę wraz z przekazaniem watykańskiej Dykasterii Spraw Kanonizacyjnych dokumentacji o życiu, cnotach i opinii świętości portugalskiej zakonnicy.

Rektor Sanktuarium ks. Carlos Cabecinhas przekazał tę radosną wiadomość pielgrzymom na zakończenie październikowych uroczystości w Fatimie. Wierni przyjęli ją gromkimi oklaskami. Ks. Cabecinhas poprosił zgromadzonych o modlitwę w intencji kanonizacji: „Zawierzmy wstawiennictwu Maryi nasze intencje i potrzeby, z taką samą ufnością, z jaką pielgrzymi od ponad stu lat przedstawiają Jej swoje prośby”.

Podczas przekazania *Positio Super Vita, Virtutibus et Fama Sanctitatis* (o życiu, cnotach i sławie świętości) w Rzymie obecni byli: prefekt Dykasterii Spraw Kanonizacyjnych kard. Marcello Semeraro, postulator procesu kanonizacyjnego o. Marco Chiesa, wicypostulatorka s. Ângela de Fátima Coelho, sprawozdawca ks. prałat Maurizio Tagliaferri i s. Filipa Pereira, współpracownica procesu.

Tom zawiera biografię siostry Łucji, opartą na dokumentach zebranych podczas diecezjalnej fazy procesu (która miała miejsce w diecezji Coimbrzy w latach 2008-2017), Informatio (informację), opisującą cnoty zakonnicy, a także listę zeznań świadków, jej Dziennik i inne niepublikowane dokumenty, „uznane za istotne w procesie”.

Przekazanie *Positio* jest ważnym momentem w procesie beatyfikacyjnym i kanonizacyjnym służebnicy Bożej w jego fazie rzymskiej. Dokumentacja zostanie teraz przeanalizowana przez zespół dziewięciu teologów, którzy będą ustalać, czy siostra Łucja „praktykowała cnoty w stopniu heroicznym”.

pozytywna opinia Dykasterii Spraw Kanonizacyjnych jest przedstawiana papieżowi, który zatwierdza publikację dekretu. Do beatyfikacji i kanonizacji konieczne jest zatwierdzenie cudu, przypisywanego wstawiennictwu odpowiednio czcigodnego sługi Bożego lub błogosławionego.

Ogłoszenie zakończenia diecezjalnej fazy procesu beatyfikacyjnego i kanonizacyjnego siostry Łucji od Jezusa (1907-2005), najstarszej z trzech widzących z Fatimy, miało miejsce 13 lutego 2017 r. w kościele sióstr karmelitanek w Coimbrze. Proces obejmował analizę tysięcy listów i tekstów, a także przesłuchanie 61 świadków.

Łucja Rosa dos Santos, znana jako siostra Maria Łucja od Jezusa i Niepokalanego Serca, zmarła 13 lutego 2005 r. w wieku 97 lat, po kilkudziesięciu latach spędzonych w klauzurze Karmelu w Coimbrze.

Sanktuaria, kościoły, kaplice – kult fatimski w Portugalii i na świecie

Matka Boska Fatimska inspiruje twórców muzyki popularnej.

Cátia Filipe

Na świecie istnieje ponad 5 500 miejsc poświęconych Matce Boskiej Fatimskiej, w tym ponad tysiąc kościołów i 267 sanktuariów. W Portugalii jest 31 parafii pod tym wezwaniem w 16 z 21 diecezji na kontynencie oraz w autonomicznych regionach Azorów i Madery.

W ponad 120 krajach znajdziemy wezwanie fatimskie w nazwach sanktuariów, kościołów, kaplic, ołtarzy, szkół, stowarzyszeń, ruchów, instytucji, misji, zgromadzeń religijnych, a także ulic i pomników, a nawet w tytułach wydawnictw zajmujących się tematyką maryjną.

W Stanach Zjednoczonych istnieje 31 świątyń poświęconych Matce Boskiej Fatimskiej, większość z nich związana jest ze wspólnotami potomków portugalskich emigrantów do USA.

Sanktuaria Matki Boskiej Fatimskiej znajdziemy w rosyjskim Sankt Petersburgu i na 38. równoleżniku, w pobliżu granicy między dwoma zwaśnionymi Koreami: Północną i Południową. W tym ostatnim miejscu co roku w październiku odbywa się Msza św. w intencji pokoju i pojednania podzielonego kraju.

Dowodem uniwersalności orędzia z Fatimy nich będzie, położona ponad 19 tysięcy kilometrów od Cova da Iria, parafia w Meadowbank na obrzeżach Auckland, głównego centrum finansowego i gospodarczego Nowej Zelandii. W marcu 1950 r., istniejąca zaledwie od dwóch lat parafia, stworzona w dawnej bazie wojsk amerykańskich z czasów II wojny światowej, otrzymała wezwanie Matki Boskiej Fatimskiej. Ta licząca nieco ponad 11 000 mieszkańców miejscowość była pierwszym w odległej Nowej Zelandii miejscem kultu fatimskiego. Obecnie w tym kraju są jeszcze cztery sanktuaria i parafie poświęcone Matce Boskiej Fatimskiej. W „sąsiedniej” Australii są trzy kościoły i dwie parafie pod tym wezwaniem.

W Chinach są co najmniej 23 kościoły poświęcone Pani Fatimskiej – kilka w należącym niegdyś do Portugalii Makau, ale również w innych regionach azjatyckiego giganta (np. sanktuarium w mieście Fuzhou na południowym wschodzie Chin czy kaplica

w Tsingtao na wschodnim wybrzeżu kraju).

Wiele miejsc kultu fatimskiego znajdziemy w krajach, w których mówi się po portugalsku. W Angoli jest 5 sanktuariów i 18 kościołów, w Mozambiku – 6 sanktuariów, 9 kaplic i kościołów; za to w Brazylii jest ich prawie 200! Na Wyspach Zielonego Przylądka są 4 kościoły i kaplice, w Gwinei Bissau – 3 parafie, na Wyspach Świętego Tomasza i Książęcej – sanktuarium, kilka kościołów, pomnik i zgromadzenie misjonarzy, a w Timorze Wschodnim – 6 miejsc kultu Matki Boskiej Fatimskiej.

Wśród portugalskiej diaspory działają stowarzyszenia, instytuty oraz zespoły, którym patronuje Pani z Fatimy. Wymieńmy tu tylko kilka: Stowarzyszenie Krzyżowcy Matki Boskiej Fatimskiej w Buenos Aires (Argentyna), Obywatelskie Stowarzyszenie Przyjaciele Matki Boskiej Fatimskiej (Wenezuela), Portugalskie Stowarzyszenie Matki Boskiej Fatimskiej w Laval (Kanada), chór Matki Boskiej Fatimskiej w stanie Massachusetts (Stany Zjednoczone).

Japonia, Kazachstan, Egipt, Wietnam, Trinidad i Tobago, RPA, Korea Południowa, Sierra Leone, Peru, Zimbabwe, Syria... to tylko część długiej listy krajów, w których obecny jest kult fatimski.

W Europie wezwanie Matki Boskiej Fatimskiej jest bardzo powszechne. We Włoszech jest aż 35 poświęconych Jej sanktuariów, w Hiszpanii – 11, we Francji – 5. W Polsce mamy 14 sanktuariów i kościołów związanych z fatimskim wezwaniem, w tym 3 poświęcone świętym pastuszkom fatimskim Hiacyncie i Franciszkowi Marto.

Fatima, miejsce objawień Matki Boskiej trójgu pastuszkom w 1917 roku, to najważniejsze dziś miejsce kultu maryjnego w Portugalii i jedno z najbardziej znanych sanktuariów na świecie. Ale Przenajświętsza Maryja Panna, Matka Boga, była od zawsze obecna w wierze i pobożności Portugalczyków. Kult Matki Boskiej w tym kraju sięga czasów tworzenia się państwowości. Już wtedy zaczęły powstawać liczne klasztory, kościoły czy pustelnie poświęcone Maryi, będące do dziś sceną uroczystości i imprez ludowych o

charakterze religijnym. Warto podkreślić, że większość katedr w Portugalii (m.in. w Porto, Viseu, Lizbonie, Évorze i inne) poświęcona jest Matce Boskiej.

W portugalskich kościołach i parafiach pod wezwaniem Matki Boskiej Różańcowej z Fatimy przynajmniej raz w roku, najczęściej w lecie, odbywa się święto ku czci Patronki. Wymieńmy tu zaledwie kilka z nich: Mafra (w maju), Balteiro w Ribeira de Pena (w sierpniu), Barrosa w Benavente (w lipcu), Rio de Moinhos w regionie Alentejo. Słynna procesja ku czci Matki Boskiej Fatimskiej odbywa się w wiosce rybackiej Lavra w Matosinhos.

Wytwórnia muzyczna „Espacial” wydała dwa albumy z utworami o tematyce maryjnej: „Orações: Melodia de Maio – Peregrinos de Fátima” (1997, „Modlitwy: majowa melodia – pielgrzymi fatimscy”) oraz „Nossa Senhora – 100 Anos de Fátima” (2017, „Matka Boska – 100. lecie Fatimy”). Znalazły się na nich utwory wielu znanych artystów portugalskich m.in.: Tony Carreira, Luís Filipe Reis, Ágata, Romana, Luis Manuel, Graciano Saga, Armando Gama, Valentina, Fernando Correia Marques, Toy, Broa de Mel, Tó Zé Moraes, Jorge Ferreira, Nel Monteiro, Marco Paulo, José Malhoa, Maria Lisboa, Sons do Minho, Cláudia Martins & Minhotos Marotos, Nikita, Zimbro i inni.

kościelnych, artyści tworzą piosenki o charakterze religijnym, ale zachowujące nieco bardziej rozrywkowe brzmienie.

Cláudia Martins z zespołu „Minhotos Marotos” znana jest ze swoich niepokornych zachowań. Mimo to w 2016 roku podjęła się napisania piosenki mówiącej o nabożeństwie do Matki Boskiej Fatimskiej. „Wiele imprez, na których występujemy ma charakter religijny i dlatego musimy mieć w repertuarze utwory, które wyrażają treści związane z wiarą”, wyjaśnia artystka w wywiadzie dla miesięcznika „Voz da Fatima”.

Urodzona w religijnej, praktykującej rodzinie z północy kraju (Guimarães) Cláudia regularnie odwiedza Sanktuarium Fatimskie

Pobożność ludowa w portugalskiej muzyce rozrywkowej

Portugalia ma bogate i zróżnicowane tradycje muzyczne. Tradycyjna portugalska muzyka popularna i ludowa jest obecna w życiu codziennym Portugalczyków, czy to w sytuacjach związanych z życiem społecznym, zawodowym czy z doświadczeniem religijnym.

Popularny i uznany piosenkarz Marco Paulo ma w swoim 50. letnim dorobku artystycznym szeroki repertuar piosenek, które stały się ikonami portugalskiej muzyki rozrywkowej. I tak piosenka zatytułowana „Nossa Senhora” („Matka Boska”), stworzona w 1993 r. przez Roberto Carlosa i Erasmo Carlosa, na zawsze pozostanie w pamięci Portugalczyków. Marco Paulo zaśpiewał ją w czasie, w którym przeżywał problemy zdrowotne i osobiste.

Pochodzący z Azorów, a robiący karierę w Stanach Zjednoczonych Ameryki, Jorge Ferreira uważany jest za „ambadora portugalskiej muzyki rozrywkowej”. Wydał on już w USA ponad 45 płyt i wystąpił na wspomnianych albumach wytwórni „Espacial”. W wypowiedzi dla miesięcznika „Voz da Fátima” Jorge Ferreira opowiadał, że piosenka „13 de maio na Cova de Iria” („13 maja w Cova da Iria”) jest owocem jego osobistej pobożności i powstała, aby „przekazywać wiarę i Słowo Boże tym wszystkim, którzy jej słuchają”. Artysta wyznał, że „ta melodia wzruszyła bardzo wielu ludzi w szczególności sposób, zwłaszcza tych, mieszkających w Ameryce. Ci, którzy są daleko, tęsknią za krajem i Fatima jest dla nich wyjątkowym miejscem. Do dziś ludzie często ze mną rozmawiają o tej piosence. Wielu deklaruje pragnienie pojechania do Fatimy, inni wspominają emocje przeżywane podczas wielkich pielgrzymek”.

Aby ożywić świecką część uroczystości

i uważa je za „miejsce wyjątkowe i znane na całym świecie”. I dodaje: „Podczas koncertów dla emigrantów ludzie byli poruszeni tą piosenką, która ma bardzo prosty tekst, a przez to wyraża emocje pielgrzymów przybywających do Fatimy”.

Radio „NoAr”, nadające z miejscowości Maia, jest najchętniej słuchanym lokalnym radiem w Portugalii. Rute Andrade, która prowadzi audycję z muzyką na życzenie słuchaczy, mówi, że melodie religijne są codziennie obecne w jej programie: „Większość słuchaczy to katolicy, ludzie wierzący, którzy odnajdują się w tym typie muzyki z silnym religijnym przesłaniem nadziei i wiary”.

Muzyka jest depozytariuszem narodowej tożsamości, jest szczerą i autentyczną manifestacją kulturową narodu. Muzyka jest sposobem wyrażania emocji i wiary. W Fatimie – na „ołtarzu świata” – prosta, lecz szlachetna pobożność ludu wyrażana jest poprzez pieśń i muzykę.

Ponowne otwarcie wystawy stałej Muzeum Sanktuarium Fatimskiego

Zainaugurowana 20 lat temu ekspozycja „Fatima Światło i Pokój”, zamknięta w czasie pandemii, została udostępniona dla zwiedzających w wyremontowanym wnętrzu i z nowymi eksponatami.

Diogo Carvalho Alves

W niedzielę 16 października ponownie otwarto dla zwiedzających wystawę stałą Muzeum Sanktuarium Fatimskiego. W pandemii ekspozycja „Fatima Światło i Pokój” była zamknięta i w tym czasie została wyremontowana. 18 października, w Narodowym Dniu Dóbr Kultury Kościoła, Sanktuarium zaprosiło dziennikarzy na zwiedzanie muzeum z przewodnikiem.

W odnowionej przestrzeni wystawowej gablota z najcenniejszym eksponatem – koroną Matki Boskiej Fatimskiej – zajmuje centralne miejsce w pierwszej sali. Dzięki temu zwiedzający będą mogli ją podziwiać ze wszystkich stron. Poprawiono oznakowania i opisy eksponatów; wystawę ubogacają też nowe panele informacyjne, opracowane w oparciu o dokumentację historyczną i archiwum fotograficzne Sanktuarium. Jednym z nowych eksponatów jest m.in. pastorał ofiarowany Matce Boskiej Fatimskiej przez kardynała António Marto na zakończenie jego posługi biskupiej w diecezji Leirii-Fatimy. Na wystawie można też teraz oglądać najstarszy przedmiot należący do zbiorów Muzeum Sanktuarium Fatimskiego – zabytkowy kielich liturgiczny z 1610 r.

Wszystkie eksponaty prezentowane na wystawie „Fatima Światło i Pokój” to dary, które pielgrzymi ofiarowali Matce Boskiej. „Każdy przedmiot, umieszczony na tej ekspozycji, zawiera w sobie jakieś szczególne przesłanie. Mamy tu cenną koronę, najważniejszy element wystawy, mamy dary od ruchów kościelnych, diecezji i narodów np. cenne monstrancje, flagi i sztandary; są dary od papieży, ale także wota od zupełnie anonimowych osób: sukienki czy inne rzeczy osobiste”, powiedział rektor Sanktuarium ks. Carlos Cabecinhas. Witając zaproszonych na zwiedzanie muzeum dziennikarzy, kapłan zwracał uwagę na niepodważalną wartość wystawy, która „pomaga zrozumieć nie tylko sens objawień, ale także to, w jaki sposób ludzie je przeżywają”.

Rektor Sanktuarium podkreślał, że każdy z prezentowanych tu darów ma symboliczną wartość, przez co wystawa stanowi bezcenny zbiór osobistych doświadczeń pielgrzymów fatimskich.

„Muzeum powstało, aby zachować pamięć o wydarzeniach fatimskich i ich bohaterach, ale także pamięć o pielgrzymach – ludziach, którzy przybywali tu w ciągu

ostatniego stulecia. To specyfika naszego muzeum, w którym gromadzimy zarówno dary od osób bardzo znanych np. papieży, którzy pielgrzymowali do Fatimy, jak i wota, będące ważnymi świadectwami głębokiej wiary zupełnie anonimowych ludzi”, dodał ks. Cabecinhas.

W 2019 roku ekspozycję odwiedziło ponad 75 000 pielgrzymów, przede wszystkim z Portugalii, Włoch, Hiszpanii i Polski.

Wystawę „Fatima Światło i Pokój” można teraz zwiedzać codziennie od 9.00 do 12.15 oraz od 14.00 do 17.15 w podziemiach budynku rektoratu Sanktuarium Fatimskiego.

Opowieść o Fatimie zawarta w osobistych historiach pielgrzymów

Wystawę „Fatima Światło i Pokój” otwiera jedna z najbardziej znanych fotografii pastuszków fatimskich: Łucji, Hiacynty i Franciszka. Dalej zwiedzający przechodzi wąskim i krętym korytarzem do sali, która nawiązuje do wydarzeń I wojny światowej. Kolejna część wystawy przenosi widza do

1916 r. – do objawień Anioła Pokoju, które poprzedzały spotkanie trojga widzzących z Matką Boską i Jej orędzim pokoju.

Przed wejściem do sal wystawowych widzowie mogą obejrzeć krótką projekcję poświęconą historii objawień.

„Ta wystawa składa się wyłącznie z darów, które pielgrzymi ofiarowali Matce Boskiej. Niektóre z nich mają większą wartość materialną niż inne, ale wszystkie zawierają w sobie ogromną wartość emocjonalną i muzealną”, mówi dyrektor Muzeum Sanktuarium Fatimskiego Marco Daniel Duarte, który oprowadza nas po ekspozycji.

W gablocie umieszczonej na środku pierwszej sali znajduje się cenna korona figury Matki Boskiej Fatimskiej z Kaplicy Objawień. Wykonana z biżuterii podarowanej przez portugalskie kobiety, zawiera klejnot o wyjątkowej wartości niematerialnej – mosiężną kulę, wystrzeloną do papieża Jana Pawła II podczas zamachu na Placu św. Piotra w Rzymie 13 maja 1981 r.

„Ta kula najlepiej wyraża charakter wystawy: jest to kolekcja przeróżnych, ofiarowanych Matce Boskiej przedmiotów, które materializują trudne do wyrażenia relacje”, podkreśla dyrektor Muzeum Sanktuarium Fatimskiego.

W pierwszej sali prezentowane są również: drogocenne monstrancje, kielichy, krzyżki wykonane ze szlachetnych kruszców, drogich kamieni i kryształów górskich oraz biżuteria i ozdoby osobiste, które można było już oglądać na tej wystawie.

Dalej wystawiono przedmioty ofiarowane przez osoby związane ze światem sportu, sztuki i rzemiosła, a także dary od zwykłych pielgrzymów, związane z ważnymi etapami życia człowieka wierzącego (np. stroje do chrztu, komunii, suknie ślubne) lub z dramatycznymi sytuacjami, w których wierni doświadczyli łaski Boga za wstawiennictwem Przenajświętszej Dziewicy Maryi. W kolejnej gablocie umieszczono m.in.: mundur wojskowy, strój torreadora, strój studenta. W tej części wystawy zwiedzający zobaczą też jeden z nowych

eksponatów: ulubiony akordeon znanej portugalskiej akordeonistki i kompozytorki Eugénii Limy, który artystka ofiarowała Matce Boskiej Fatimskiej w ostatnich tygodniach swego życia.

W przejściu do kolejnej sali pielgrzymi zobaczą różaniec wykonany z fragmentów muru berlińskiego. „To przedmiot o bardzo silnym duchowym przesłaniu, dlatego budzi duże zainteresowanie pielgrzymów”, wyjaśnia Marco Daniel Duarte.

Dział poświęcony peregrynacjom figury pielgrzymującej Matki Boskiej Fatimskiej otwiera mapa z fotografiami, przedstawiającymi jej podróże na pięć kontynentów. W gablotach umieszczono dary ofiarowane Dziewicy pielgrzymującej podczas zagranicznych peregrynacji. Pokazują one zasięg, jaki kult fatimski osiągnął w ciągu ostatniego stulecia.

Wystawę zamykają dary od najbardziej znanych pielgrzymów fatimskich: biskupów i papieży. W tej galerii można podziwiać: szaty liturgiczne, mitry, pectorały i

pierścienie biskupie ordynariuszy diecezji Leirii, a później Leirii-Fatimy. Nowe ekspozyty to pierścienie i pectorał biskupa Serafima de Sousy Ferreiry e Silvy oraz pectorał kardynała António Marto.

W ostatniej sali zgromadzono przedmioty ofiarowane Matce Boskiej Fatimskiej przez papieży. Od Pawła VI: złota róża, pectorał, paramenty liturgiczne, różaniec, który złożył u stóp figury w Kaplicy Objawień podczas pielgrzymki do Cova da Iria oraz ornaty używane przez Ojca Świętego podczas obchodów pięćdziesiątej rocznicy objawień. Od Jana Pawła II: paramenty liturgiczne, pierścień z dewizą „Totus Tuus” (prezent od bł. kard. Stefana Wyszyńskiego), trzy ornaty z trzech pielgrzymek papieża-Polaka do Cova da Iria oraz różaniec i chusteczka, które według informacji uzyskanych przez Muzeum Sanktuarium, towarzyszyły Ojcu Świętemu w ostatnich chwilach życia. Pamiątkami po papieżach Benedyktie XVI i Franciszku są złote róże, ofiarowane Sanktuarium Fatimskiemu odpowiednio w 2010 i 2017 roku.

Zwiedzenie wystawy stałej Muzeum Sanktuarium Fatimskiego to pełna emocji droga, prowadząca pielgrzymów od mroków wojny do blasku pokoju, który orędzie fatimskie obiecuje ludziom. Zwiedzający wychodzą stąd z pełnym obrazem wydarzeń z 1917 r. oraz pogłębionym zrozumieniem orędzia przekazanego przez Matkę Boską pastuszkom – orędzia, które ma ogromne znaczenie dla świata i Kościoła.

„Prezentując dary ofiarowane Matce Boskiej, wystawa opowiada historię Fatimy odwiedzanej zarówno przez anonimowych, jak i bardzo znanych pielgrzymów. Jednych i drugich wiąże z Panią Fatimską synowska więź ukryta w pozostawionych tu przedmiotach”, wyjaśnia dyrektor Muzeum Sanktuarium Fatimskiego.

Mimo dwudziestoletniej historii wystawy „Fatima Światło i Pokój” oferuje świeży i aktualny przekaz, szczególnie w zagadnieniach dotyczących wojny i pokoju (które są odwiecznym problemem ludzkości) oraz więzi łączących Sanktuarium w Cova da Iria z papieżem.

Rektor Sanktuarium Fatimskiego podczas uroczystości w Tbilisi: „Figura pielgrzymująca tworzy «strumień modlitwy», łączący wiernych z odwiedzanych ziem z pielgrzymami w Sanktuarium”

Carmo Rodeia

5 listopada w katedrze Wniebowzięcia Najświętszej Marii Panny w Tbilisi zakończyła się pierwsza peregrynacja figury pielgrzymującej Matki Boskiej Fatimskiej na Kaukaz, podczas której odwiedziła ona trzy byłe republiki radzieckie: Azerbejdżan, Armenię i Gruzję.

Eucharystii przewodniczył nuncjusz Stolicy Apostolskiej arcybiskup José Avelino Bettencourt – pomysłodawca i promotor tej symbolicznej pielgrzymki; homilię wygłosił rektor Sanktuarium Fatimskiego.

„Figura pielgrzymująca Matki Boskiej jest wielką ambasadorką orędzia fatimskiego. Jej peregrynacje upowszechniają nabożeństwo do Matki Boga i pogłębiają ufność w Jej potężne wstawiennictwo”, powiedział ks. Carlos Cabecinhas do pielgrzymów uczestniczących pożegnaniu wizerunku.

„Figura pielgrzymująca tworzy «strumień modlitwy», łączący wiernych z odwiedzanych ziem z pielgrzymami w Sanktuarium, którzy przybywają tam z całego świata; i zwraca naszą uwagę na znaczenie i pilność wezwań, które Matka Boska przekazała nam w Fatimie”, podkreślił opiekun portugalskiego Sanktuarium. Ks. Cabecinhas przybył do Gruzji, aby uczestniczyć w końcowej fazie tej niezwykle ważnej dla Sanktuarium Fatimskiego pielgrzymki.

„Orędzie fatimskie jest orędziem ufności i nadziei”, przypomniał nawiązując do odczytanej Ewangelii o weselu w Kanie Galilejskiej. W tej historii Maryja, Matka Jezusa, przyjmuje rolę mediatorki, a Jezus tego, który zmienia życie każdego z nas. Ks. Carlos Cabecinhas wyjaśniał, że ważniejsze niż cud przemiany wody w wino jest znaczenie tego gestu i świadomość, że „On [Jezus] może zmienić życie człowieka, napęłnić je radością i Bożymi błogosławieństwami”.

„Jezus pokazuje, że staje się obecny w naszym życiu, aby je odmienić, aby nadać mu sens i pełnię, aby podsycać nadzieję nawet w najtrudniejszych chwilach. To powód do radości: wiemy, że On nie opuści nas w trudnych momentach. To radość, której nikt nam nie może odebrać”, mówił dalej kapłan.

Ks. Cabecinhas porównał też postawę Maryi w Kanie Galilejskiej z przesłaniem Jej objawień w Fatimie: „Matka Boska, widząc dramatyczną sytuację na świecie i ból, jakiego doświadczają ludzie, wychodzi im na spotkanie. Przez wieki ta świadomość ożywiała chrześcijan, którzy w trudnych

Ksiądz Carlos Cabecinhas uczestniczył w ceremonii pożegnania Pani Fatimskiej w stolicy Gruzji.

chwilach z ufnością uciekają się do wstawiennictwa Maryi”.

I dodał: „W obliczu dramatu i grozy wojny Matka Boska prosi nas o modlitwę. Teraz, gdy wojna znów zapukała do naszych drzwi, trzeba pamiętać o Jej prośbie wypowiedzianej podczas pierwszego objawienia w maju 1917 roku: «Odmawiajcie codziennie różaniec, aby uzyskać pokój dla świata i koniec wojny». Bez wątplenia różaniec jest najwspanialszą modlitwą pokoju! Modlimy się o pokój, ponieważ wierzymy w moc modlitwy. Modlimy się o pokój, ponieważ wierzymy, że Królowa Pokoju nieustannie wstawia się za nami u Boga, aby obdarzył nas tak upragnionym pokojem dla świata, dla prześladowanego i umęczonego Kościoła, a także dla Ojca Świętego”.

Rektor Sanktuarium Fatimskiego podkreślił, że Maryja jest nie tylko naszą orędowniczką, ale także wzorem gotowości wypełniania woli Boga: „Tak, jak napominała sługi na weselu w Kanie Galilejskiej, tak teraz wzywa nas, byśmy robili wszystko, co Jezus nam nakaze. Dziś to do nas Maryja mówi: «zróbcie wszystko, cokolwiek wam powie» Jezus Chrystus. Z Nią uczymy się jak być gotowym do wypełniania woli Boga. Podczas Zwiastowania Maryja odpowiedziała nie stawiając żadnych warunków: «Oto ja służebnica Pańska, niech mi się stanie według twego słowa!». To właśnie do tej gotowości, którą Ona sama okazywała we wzorowy sposób, wzywa nas dzisiaj Maryja, tak jak prosiła w Fatimie o ofiarowania się Bogu”. I zakończył: „Na tym właśnie polega aktualność orędzia fatimskiego, która jest niczym innym jak aktualnością Ewangelii, do której zawsze kieruje nas orędzie objawień”.

Figura pielgrzymująca nr 7 Matki Boskiej Fatimskiej rozpoczęła podróż do trzech krajów Kaukazu 30 września – dokładnie w 6. rocznicę pielgrzymki papieża Franciszka do Gruzji w 2016 r. Pierwszym etapem peregrynacji była wizyta w niewielkiej wspólnoty istniejącej przy najnowszym kościele katolickim zbudowanym w Tbilisi (w którym Świętym Roku Miłosierdzia papież ustanowił „Drzwi Święte”). Fatimska figura pielgrzymująca przebywała w Gruzji do 14

października. Następnie została przewieziona do Azerbejdżanu, gdzie od 15 do 20 października gościła w katolickiej parafii oraz zakonnych wspólnotach sióstr salezjanek i sióstr Miłosierdzia w Baku. Kolejny etap peregrynacji wiódł do Armenii i rozpoczął się 21 października w Erywanu czuwaniem modlitewnym w pawilonie Zespołu Szkół im. Mechitara z Sebasty. 30 października figura Matki Boskiej Fatimskiej powróciła do Gruzji i do 4 listopada nawiedzała wspólnoty katolickie na południu kraju.

Ta bezprecedensowa peregrynacja, zorganizowana na prośbę nuncjusza apostolskiego abpa José Avelino Bettencourta, planowana była początkowo na rok 2021. Jednak restrykcje spowodowane pandemią zmusiły organizatorów do jej przełożenia na późniejszy termin.

Szczególną intencją pielgrzymki do trzech kaukaskich krajów jest pojednanie i pokój w tej części świata, nabrzmiałej od zadawnionych konfliktów politycznych i etnicznych; niektóre z nich ponownie rozgorzały w tym roku, zagrażając stabilności i bezpieczeństwu całego regionu.

„W tym błogosławionym czasie módlmy się o pokój umysłu i ducha, o pokój z Bogiem i bliźnimi”, prosił podczas pielgrzymki abp José Avelino Bettencourt.

Papież Franciszek skierował do katolików na Kaukazie specjalne pozdrowienie. Ojciec Święty wyraził nadzieję, że wierni będą przeżywać wizytę fatimskiej figury pielgrzymującej z prawdziwą wiarą, a rodziny będą wzrastały z Maryją w wierze i miłości, w gotowości do przebaczenia i poczuciu wzajemnej akceptacji. Papież prosił również o modlitwę w jego intencji i w intencji sprawowanej przez niego posługi Piotrowej oraz przesłał katolikom na Kaukazie swe apostolskie błogosławieństwo. Wiadomość została opatrzona zdjęciem i podpisem Ojca Świętego.

Na zakończenie pielgrzymki figury fatimskiej organizatorzy podarowali Sanktuarium w Cova da Iria ikonę przedstawiającą Matkę Boską z Fatimy, wykonaną w typowej dla tej części świata technice malowania emalią na drewnie.

Matka Boska Fatimska niosła nadzieję i pociechę mieszkańcom Nikaragui

Diogo Carvalho Alves

28 października do Sanktuarium Fatimskiego przybyła pięcioosobowa delegacja „Misji Fatima-Nikaragua” z figurą Matki Boskiej, która przez ostatnie dwa i pół roku przebywała w Ameryce Środkowej. Delegację powitał ksiądz Carlos Cabecinhas, rektor Sanktuarium w Cova da Iria. Podczas spotkania szef Misji Norlan Herrera Blandon podkreślał wielki pozytywny wpływ obecności Pani Fatimskiej oraz nadzieję i pociechę, jakie niosła ona Nikaraguańczykom w trudnych czasach pandemii.

„Dla mieszkańców Nikaragui peregrynacja fatimskiej figury pielgrzymującej była czasem łaski. W ciągu tych 32 miesięcy niosła ona nadzieję i siłę, szczególnie ludziom żyjącym niejako na marginesie społeczeństwa, w tym rdzennym mieszkańcom i społecznościom wiejskim. Dzięki pielgrzymce udało nam się dotrzeć z orędziem fatimskim do rodzin, które jeszcze go nie znały. Zebraliśmy wiele owoców: uzdrowienia, nawrócenia, penitencji, przystępujący do sakramentu pojednania, osoby, które zaczęły odmawiać modlitwę różańcową i poznały orędzie Matki Boskiej”.

Norlan Blandon, podsumowując pielgrzymkę podczas spotkania w Biurze Pra-

sowym Sanktuarium Fatimskiego, uznał, że była ona wielkim sukcesem przede wszystkim dlatego, iż niosła nadzieję w czasie, gdy cały świat zmagał się z pandemią, a w Nikaragui eskalowało napięcie polityczne.

„Obecność Matki Bożej podczas pandemii umocniła wiarę i dała nam siłę, aby iść naprzód. Pielgrzymka była czasem nadziei. Maryja przyniosła wielu wiernym spokój, ukojenie i ufność. W tym czasie w nasz kraj uderzyły dwa huragany, ale czuliśmy, że Matka Boska otacza nas swoim opiekuńczym płaszczem. W tym trudnym czasie troszczyła się o nas Przenajświętsza Dziewica Maryja!”.

Norlan Blandon wspominał też najbardziej wzruszające momenty pielgrzymki: „Niezapomniane wrażenie robiły dzieci, które płakały, gdy Matka Boska odjeżdżała i prosiły, żebyśmy Jej nie zabierali. Grupa rdzennych mieszkańców kraju, którzy nie marzyli nawet o takiej wizycie, napisała dla Maryi wiersz, nazywając ją «Władczynią i Panią tych ziem». Do naszych nabożeństw przyłączały się nawet niektóre kościoły ewangeliczne – był to znak pojednania i pokoju”. Mówca wyraził ubolewanie, że

ze względu na trudną sytuację polityczną w Nikaragui nie doszło do odpowiedniego pożegnania figury.

Norlan Blandon zapewnił, że stworzona na potrzeby organizacji pielgrzymki „Misja Fatima-Nikaragua”, będzie kontynuowała dzieło upowszechniania orędzia fatimskiego wśród wiernych. Wyraził również pragnienie pozyskania wizerunku Matki Boskiej Fatimskiej, który kontynuowałby wizyty wśród wiernych na prowincji, w tym przede wszystkim wśród chorych.

Delegacja ofiarowała Sanktuarium Fatimskiemu księgę opisującą peregrynację figury po Nikaragui, listy z podziękowaniami od Episkopatu tego kraju i sióstr klarysek oraz różańce i wiersze – osobiste wota od wiernych wyznawców Przenajświętszej Maryi Panny.

Rektor Sanktuarium Fatimskiego podziękował za dary oraz wyraził radość z duchowych owoców tej peregrynacji, nazywając ją „wielkim znakiem komunii i jedności z Nikaraguą, o której zawsze pamięta się w modlitwach zanoszonych w Fatimie”.

Sanktuarium ofiarowało nikaraguańskiej delegacji replikę figury pielgrzymującej Matki Boskiej Fatimskiej, relikwie świę-

Po trwającej 32 miesiące peregrynacji figura pielgrzymująca powróciła do Sanktuarium Fatimskiego. Organizatorzy pielgrzymki w kraju, który przechodzi poważny kryzys społeczno-polityczny, mówią: „Przez cały ten czas Maryja opiekowała się nami!”.

tych pastuszków oraz różańce dla siostr klarysek, które pomagały w organizacji pielgrzymki, a w czasie pandemicznych restrykcji gościły figurę w swoich domach. Przekazano również 25 różańców dla młodych wolontariuszy, którzy opiekowali się figurą podczas jej wizyty w Nikaragui.

„Teraz, gdy figura pielgrzymująca powróciła już do Cova da Iria, Sanktuarium Fatimskie pragnie wyrazić głęboką wdzięczność wszystkim osobom, które współpracowały w organizacji tej niezwykle ważnej pielgrzymki. Szczególne podziękowania kierujemy do młodych ludzi, którzy opiekowali się figurą przez 32 miesiące jej pobytu w nikaraguańskich diecezjach. Dziękujemy za pełną poświęcenia pracę, będącą wyrazem oddania i miłości do Matki Boskiej Fatimskiej. Zapewniamy o modlitwie za was i za wszystkich mieszkańców Nikaragui w miejscu objawień Matki Boskiej w Fatimie. Niech za wstawiennictwem Przenajświętszej Maryi Panny oraz Świętych Franciszka i Hiacynty Marto, Bóg obdarza was mnogością łask i błogosławieństw”, czytamy w liście, dołączonym do różańców przeznaczonych dla młodych strażników figury pielgrzymującej.

Prośbę o peregrynację figury fatimskiej wystosował ordynariusz diecezji Jinotega biskup Carlos Enrique Herrera. Celem „Misji Fatima-Nikaragua”, która od początku organizowała tę pierwszą pielgrzymkę do środkowoamerykańskiego kraju, było zawiezenie figury pielgrzymującej Matki Boskiej Fatimskiej do jak największej liczby nikaraguańskich diecezji.

Figura pielgrzymująca nr 6 wyruszyła z Cova da Iria do Nikaragui 22 stycznia 2020 r. Jej powrót planowano początkowo na 4 sierpnia 2021 r., ale w związku z pandemią następowały kolejne zmiany harmonogramu wizyty.

Nikaragua przechodzi obecnie poważny kryzys społeczno-polityczny, który nadwyrężył również stosunki między Kościołem katolickim a rządem. Pojawiają się doniesienia o prześladowaniach na tle religijnym. W sierpniu, podczas Narodowego Kongresu Maryjnego, odbywającego się w archidiecezji Managui, policja nie zezwoliła na zorganizowanie procesji z figurą pielgrzymującą z Fatimy, tłumacząc odmowę „istotnymi racjami bezpieczeństwa wewnętrznego”.

Fatima u stóp Giewontu...

16 października 2022 r. Fatima zawitała pod Giewont! Stało się tak za sprawą obecności u podnóża Tatr ks. Carlosa Cabecinhasa, który przybył do „polskiej Fatimy” (jak powszechnie nazywane jest zakopiańskie sanktuarium), aby przewodniczyć październikowym uroczystościom fatimskim.

Ks. Marian Mucha SAC, kustosz sanktuarium w Zakopanem-Krzepiówkach

W Sanktuarium Narodowym Pani Fatimskiej na Krzepiówkach dostojny gość odprawił uroczystą Mszę św., wygłosił homilię i poprowadził procesję różańcową ulicami Zakopanego. Obecność rektora Sanktuarium Fatimskiego była zaszczytnym potwierdzeniem bliskich i serdecznych związków Fatimy i Zakopanego. Warto w tym miejscu wspomnieć, że nie była to pierwsza obecność księdza rektora w Polsce.

Tegoroczne uroczystości miały szczególny wydźwięk. Październikowa procesja fatimska odbyła się wreszcie bez „covidowych rygorów”, co pozwoliło na uczestniczenie w niej ogromnej rzeszy czcicieli Pani Fatimskiej. Dla zakopiańskich górali była to okazja do zaprezentowania pięknych regionalnych strojów i wspaniałej banderii konnej.

Niestety nasze uroczystości odbywały się wciąż w cieniu wojny toczącej się za nieodległą polsko-ukraińską granicą. Od 24 lutego, a więc od dnia rosyjskiej napaści na niepodległą Ukrainę, w Sanktuarium Narodowym na Krzepiówkach codziennie modlimy się i błagamy o pokój, o zakoń-

czenie bratobójczych walk i zaprzestanie przelewania krwi niewinnych ofiar. W tym kontekście wymownie wybrzmiały słowa zawarte w homilii przez ks. Carlosa Cabecinhasa: „W świecie rozdartym przez konflikty i pogrążonym w mroku Matka z Nieba przychodzi, aby powiedzieć ludziom: nie jesteście osamotnieni, Bóg o was nie zapomniał, Bóg was nie opuścił. Pani jaśniejsza od słońca pokazuje, że zło nie ma ostatniego słowa i że Bóg ma wpływ na dzieje ludzkości”.

Zwracając się do licznie zgromadzonych w świątyni i jej okolicach czcicieli Pani Fatimskiej kapłan gorąco zachęcał do wytrwałej modlitwy: „Powinniśmy się modlić «nieustannie i bez zniechęcenia», bo spotykając się z Bogiem na modlitwie poznajemy Jego wolę i wierzymy w Jego miłość. Przez modlitwę Bóg przemienia i nawraca serce człowieka; przez modlitwę upodabniamy się do Chrystusa”. I prosił wiernych, by żarliwie modlili się o pokój na świecie: „Z modlitwą ściśle wiąże się sprawa pokoju. Matka Boża objawia się w Fatimie, by prosić o modlitwę w obliczu tragedii i grozy wojny. Teraz, gdy wojna znów puka do naszych

drzwi, trzeba pamiętać o prośbie Maryi wypowiedzianej podczas pierwszego objawienia, w maju 1917 roku: «Odmawiajcie codziennie różaniec, aby uzyskać pokój dla świata i koniec wojny». Różaniec jest najwspanialszą modlitwą o pokój! Papież św. Jan Paweł II pisał: «Odmawiając zatem różaniec, nie można nie czuć się wyraźnie zobowiązanym do służby sprawie pokoju» (RVM, 6)”.

Zagranicznym czytelnikom należy się w tym miejscu kilka wyjaśnień dotyczących nazw takich jak: Giewont, Tatry, Sanktuarium Narodowe Pani Fatimskiej na zakopiańskich Krzepiówkach. Stąd pozwolę sobie na krótki opis i promocję tych miejsc.

Giewont to najwyższy szczyt Tatr Zachodnich (1894 m n.p.m.). To góra-symbol, której zarys przypominać ma sylwetkę śpiącego rycerza. Legenda głosi, że uśpieni pod Tatrami rycerze obudzą się, gdy Polska znajdzie się w wielkim, śmiertelnym niebezpieczeństwie.

W 1901 r. na szczycie Giewontu umieszczono krzyż upamiętniający 1900.

rocznicę urodzin Jezusa. Ma on 17,5 m wysokości (z czego 2,5 m jest wbite w skałę), a ramię poprzeczne ma długość 5,5 m. Krzyż składa się z 400 żelaznych elementów o łącznej wadze 1819 kilogramów, które wniesiono na szczyt na ludzkich plecach. Przy wznoszeniu krzyża pracowało ponad pół tysiąca osób, które dodatkowo przetransportowały na górę 400 kg cementu i 200 płóciennych worków wody. Montaż konstrukcji trwał 6 dni. Na skrzyżowaniu ramion krzyża znajduje się łaciński napis: *Jesu Christo Deo, restitutæ per ipsum salutis MCM* (Jezusowi Chrystusowi, Bogu, w 1900. rocznicę przywrócenia przez Niego zbawienia).

Giewont to miejsce niezwykle bliskie Ojcu Świętemu Janowi Pawłowi II. W 1997 r. – podczas pielgrzymki na Skalne Podhale – papież wypowiedział pamiętne słowa: „Ten krzyż mówi całej Polsce: *sursum corda* – w górę serca! Trzeba, żeby cała Polska od Bałtyku aż po Tatry, patrząc w stronę krzyża na Giewoncie, słyszała i powtarzała: *sursum corda*”.

Giewont to symbol polskich Tatr. Z jego szczytu roztacza się piękna panorama Zakopanego. W 1950 r. u podnóża Giewontu, na zakopiańskich Krzeptówkach, księża pallotyni wzniesli kaplicę. W 1961 r. ta skromna kaplica otrzymała figurę Matki Bożej Fatimskiej. Ten cenny i wyjątkowy dar przekazał pallotydom kard. Stefan Wyszyński – błogosławiony Prymas Tysiąclecia, który otrzymał ją bezpośrednio od biskupa diecezji Leirii.

Szczególne więzi łączy Krzeptówki ze św. Janem Pawłem II. Sanktuarium jest bowiem votum dziękczynnym za uratowane życie Ojca Świętego, a świątynia to owoc przyrzeczenia, jakie górale – wraz z ówczesnym kustoszem i wielkim piewą orędzia fatimskiego ks. Mirosławem Drodzkiem SAC – złożyli 13 maja 1981 r., w dniu zamachu na Jana Pawła II. Od tej chwili – każdego dnia – Krzeptówki pozostają w służbie Janowi Pawłowi II, ofiarowując mu codzienną modlitewną pamięć i propagując jego nauczanie.

Więź Sanktuarium z pa-

pieżem stała się jeszcze bardziej wyrazista od 7 czerwca 1997 r. W tym dniu przybył do Pani Fatimskiej „najważniejszy pielgrzym” – Ojciec Święty Jan Paweł II. Podczas konsekracji kościoła wypowiedział słowa, które potwierdzają papieski charyzmat sanktuarium Matki Bożej Fatimskiej w Zakopanem: „Drodzy Bracia i Siostry! Wasze sanktuarium na Krzeptówkach jest mi w najszczególniejszy sposób bliskie i drogie. (...) Z historią tego sanktuarium łączy się także wydarzenie, które miało miejsce na placu św. Piotra 13 maja 1981 r. (...) Wiem, że gromadziliście się (...) w kaplicy Matki Bożej Fatimskiej na Krzeptówkach, aby odmawiać różaniec i modlić się o zdrowie i siły dla mnie. Wtedy też narodził się plan wybudowania w tym miejscu, u pod-

nóża Giewontu, sanktuarium Matki Bożej Fatimskiej jako wotum dziękczynnego za uratowanie mojego życia. Wiem, że to sanktuarium, które dziś mogę konsekrować, wznosiło wiele rąk i wiele serc zjednoczonych pracą, ofiarą i miłością do papieża. Trudno mi o tym mówić bez wzruszenia... (...) Przybyłem do was, aby wam podziękować za waszą dobroć, pamięć i modlitwę, która trwa tu nadal”.

6 czerwca 2017 r., 20 lat po konsekracji kościoła przez św. Jana Pawła II, przybyli do Pani Fatimskiej w Jej sanktuarium na Krzeptówkach wyjątkowi pielgrzymi. W „polskiej Fatimie” świętowano stulecie objawień w Cova da Iria (1917 r.), a centralnym punktem uroczystości rocznicowych było ponowienie aktu poświęcenia Ojczyzny i Kościoła w Polsce Niepokalanemu Sercu Maryi, którego dokonał Przewodniczący Konferencji Episkopatu Polski ks. abp Stanisław Gądecki. Słowa aktu poświęcenia metropolita poznański wypowiedział w imieniu wszystkich polskich biskupów zgromadzonych tego dnia na Krzeptówkach, w obecności najwyższych władz Rzeczypospolitej Polskiej: prezydenta, przewodniczącej Rady Ministrów oraz wielu ministrów i parlamentarzystów, przedstawiciele władz samorządowych i licznie przybyłych na uroczystość pielgrzymów.

14 marca 2018 r. Konferencja Episkopatu Polski ustanowiła pallotyńską świątynię na Krzeptówkach Sanktuarium Narodowym Pani Fatimskiej. 28 marca 2018 r. w siedzibie Sekretariatu Konferencji Episkopatu Polski w Warszawie ks. abp Stanisław Gądecki wręczył stosowną uchwałę KEP w tej sprawie ówczesnemu Prowincjałowi (a obecnemu Generalowi Stowarzyszenia) ks. Zenonowi Hanasowi SAC i kustoszowi sanktuarium ks. Marianowi Musze SAC.

Ukraiński Kościół greckokatolicki przygotowuje narodową pielgrzymkę figury Matki Boskiej Fatimskiej w swoim kraju

„Nie jesteście sami!” – mówi rektor Sanktuarium w Fatimie i obiecuje „modlitwę i komunię z narodem ukraińskim”.

Carmo Rodeia

Figura pielgrzymująca Matki Boskiej Fatimskiej, która przez siedem miesięcy przebywała w Ukrainie, odwiedziła w tym czasie piętnaście miejsc w zachodniej części kraju. 26 października członkowie „Misji Fatima-Ukraina” przywieźli do Cova da Iria figurę pielgrzymującą nr 13 i odebrali wizerunek ofiarowany przez Sanktuarium Fatimskie, który został poświęcony podczas międzynarodowej pielgrzymki rocznicowej w maju. Zostanie on teraz zawieszony w inne rejony Ukrainy. Pielgrzymkę przygotowuje już Ukraiński Kościół greckokatolicki we Lwowie we współpracy z „Misją Fatima-Ukraina”.

„Teraz, gdy mamy już «ukraińską» figurę Matki Boskiej Fatimskiej, postaramy się, aby objechała ona cały kraj”, mówił ksiądz Wasyl Bilash, jeden z członków Misji podczas konferencji w Biurze Prasowym Sanktuarium w Fatimie.

„Ta figura była znakiem nadziei, która zawitała do Ukrainy. U jej stóp modliły się tysiące wiernych. Wielu ludzi zrezygnowanych i przerażonych wojną, zrozpaczonych z powodu osobistych strat, jakich doświad-

czyli, ponownie uwierzyło, że można w tej wojnie zwyciężyć i wyzwolić Ukrainę z rosyjskiej okupacji”, powiedział kapłan. I dodał: „Obecność Pani Fatimskiej to był znak nadziei. Obecność Pani Fatimskiej to był cud”.

Figura pielgrzymująca nr 13 przybyła do kościoła Narodzenia Matki Boskiej we Lwowie 17 marca. Witani ją wierni, którzy przez kolejne dni odmawiali nowennę, zakończoną poświęceniem Ukrainy i Rosji Niepokalanemu Sercu Maryi. Warto przypomnieć, że lwowski kościół Narodzenia Matki Boskiej był jedną ze świątyń, którą fatimski papież Jan Paweł II odwiedził podczas wizyty w Ukrainie.

Członkowie grupy, złożonej z dwóch kapłanów oraz świeckich (gównie ukraińskich kobiet), podkreślali, że w wielu wydarzeniach można było dostrzec działanie Boskiej opatrności: „Wkrótce po przybyciu figury, po zawierzeniu Ukrainy, Rosjanie zaczęli wycofywać się spod Kijowa. Wyzwolenie naszej stolicy było jednym z wielkich znaków jaki dała nam Przenajświętsza Dziewica Maryja. To cud, który

przypisujemy Matce Boskiej Fatimskiej”.

Ukraińską delegację, uczestniczącą w odbywającym się w Fatimie Zgromadzeniu Ogólnym Światowego Apostolatu Fatimskiego, przyjął rektor Sanktuarium ks. Carlos Cabecinhas. Portugalski duchowny zapewnił o codziennej modlitwie za Ukrainę, odmawianej w Sanktuarium w Cova da Iria od początku wojny oraz obiecał komunię i jedność z narodem ukraińskim: „Będziemy nadal się za was modlić! Chcę, żebyście wiedzieli, że nie jesteście sami!”. Ksiądz Cabecinhas podziękował też organizatorom pielgrzymki figury fatimskiej w Ukrainie za zaangażowanie w misję poznawania i upowszechniania orędzia fatimskiego w tej części Europy.

Spotkanie zakończyło się wymianą darów i odśpiewaniem ukraińskiej pieśni mówiącej o pożegnaniu, ale i obietnicy kolejnych, owocnych spotkań. Następnie figura Matki Boskiej Fatimskiej, poświęcona podczas międzynarodowej pielgrzymki rocznicowej w maju i ofiarowana arcybiskupstwu Lwowa, wyruszyła w drogę do Ukrainy, gdzie pozostanie już na stałe.

Przypomnijmy, że formalną prośbę o przysłanie figury wystosował greckokatolicki metropolita Lwowa arcybiskup Ihor Woźniak 10 marca br.: „Prosimy o przesłanie figury pielgrzymującej Przenajświętszej Dziewicy Fatimskiej do Ukrainy, abyśmy mogli modlić się o Jej opiekę, aby pokój powrócił do naszego kraju”. Sanktuarium Fatimskie wyraziło natychmiastową zgodę, uzasadniając ją „pilną duszpasterską potrzebą modlitwy o pokój na świecie, a zwłaszcza w Ukrainie”.

Fatimska figura pielgrzymująca nr 13 wyruszyła z Cova da Iria 14 marca 2022 r. 17 marca przybyła do Lwowa i miała pozostać w Ukrainie przez miesiąc, ale jej peregrynacja do objętego wojną kraju przedłużyła się do końca października.

Figura nr 13 to replika figury pielgrzymującej nr 1, która została wykonana według wskazówek sługi Bożej siostry Łucji od Jezusa i uroczystie ukoronowana przez arcybiskupa Évory (13 maja 1947 r.).

Sanktuarium ofiarowuje figury Matki Boskiej i świętych pastuszków fatimskich diecezji Petroliny

Od 21 do 24 października kapelani Sanktuarium Fatimskiego księża Joaquim Ganhão i João Paulo Quelhas odwiedzili położoną w brazylijskim stanie Pernambuco diecezję Petrolina. Ich misją było przekazanie w imieniu rektora Sanktuarium Fatimskiego figur Matki Boskiej Fatimskiej oraz Świętych Franciszka i Hiacynty Marto katolickiej wspólnocie w miejscowości Nova Descoberta.

Ks. João Paulo Quelhas

Na lotnisku w Petrolinie kapelanów Sanktuarium powitał ordynariusz tamtejszej diecezji biskup Francisco Palhano wraz z grupą dzieci i nauczycieli z diecezjalnego Kolegium św. Jana Bosco. Portugalskich kapłanów przyjęto bardzo radośnie i serdecznie. Podobna atmosfera towarzyszyła kolejnym dniom ich wizyty w Brazylii. Kapelani Sanktuarium Fatimskiego uczestniczyli w spontanicznych manifestacjach wiary i pobożności, we wzruszających i rozmodlnych procesjach z wizerunkiem „ukochanej Matki, która przybyła z nieba do Fatimy, aby odwiedzić swój lud”, jak wiele razy śpiewali wierni.

21 października figury Matki Boskiej Fatimskiej oraz Świętych Franciszka i Hiacynty wprowadzono do katedry w Petrolinie. W uroczystości uczestniczyli: biskup ordynariusz, wielu księży i seminarzystów oraz tłumy wiernych, witających Panią Fatimską okrzykami i oklaskami. Wizerunki Matki Boskiej i pastuszków pozostały w katedrze przez następny dzień, a wierni czciciele modlili się u ich stóp.

23 października figury przewieziono do Kolegium im. św. Jana Bosco, gdzie były obecne podczas zamknięcia Maryjnego Kongresu Misyjnego. Odmówiono modlitwę różańcową, której z zaangażowaniem przewodniczył biskup Francisco Palhano, a następnie rozpoczęła się ponad 40-kilometrowa podróż do miejscowości Nova Descoberta. Figurom towarzyszył nadal ordynariusz diecezji Petroliny oraz liczna grupa seminarzystów.

Po drodze delegacja odwiedziła katolicką wspólnotę parafii Świętej Rodziny, gdzie trwa budowa kaplicy poświęconej Matce Boskiej Fatimskiej. W kaplicy – w której nie ma jeszcze ołtarzy, okien ani dachu – są już odprawiane Msze św. Wierni nieustannie proszą tu Matkę Boską, aby Jej mała trzódka mogła jak najszybciej ukończyć kaplicę i godnie sprawować Eucharystię.

Gdy figury dotarły wreszcie do parafii Matki Boskiej Fatimskiej w Nova De-

scoberta powitały je fajerwerki, oklaski, okrzyki i modlitwy, rozbrzmiewające z domów i na ulicach. Wierni zgromadzeni w kościele, którzy tak bardzo czekali na ten dzień, przyjęli Matkę Jezusa z prawdziwie synowską czułością. Powitanie fatimskich wizerunków było imponującym aktem miłości i wyrazem wiernego oddania Kościoła diecezji Petroliny dla Matki Boga. Tej nocy – podobnie jak w Wieczerniku – wierni zjednoczeni z Maryją błagali Ducha Świętego, by swoją mocą wspomagał tych, którzy spośród wielu udręk działają dla krzewienia Chrystusowego Królestwa.

13 lipca 1917 roku, podczas trzeciego objawienia w Fatimie, Matka Najświętsza zapowiedziała triumf swego Niepokalanego Serca. Ta obietnica spełniła się w dniach modlitwy i łaski, przeżywanych w diecezji Petrolina. Maryja sprawiła, że zatriumfowali w miłości do Ojca z Nieba, biedni i małuczcy, zapomniani i pogardzani, którzy tak żarliwie się do Niej modlili i tak ochoczo Jej śpiewali: *Ave, ave, ave, Maria!*

12 października procesja ze świecami i figurą Matki Boskiej Fatimskiej wyruszyła na ulice Berlina

Pod Bramą Brandenburską przeszła nocna procesja, upamiętniająca 33. rocznicę upadku muru berlińskiego, zjednoczenie Niemiec oraz wstawiennictwo Matki Boskiej na rzecz budowania światowego pokoju.

Diogo Carvalho Alves

12 października Berlin i Fatima zjednoczyły się podczas nocnej procesji ze świecami. Procesja z figurą Matki Boskiej Fatimskiej wyruszyła na ulice Berlina i symbolicznie przeszła pod Bramą Brandenburską. Modlitwa różańcowa była aktem dziękczynienia za upadek muru berlińskiego, zjednoczenie Niemiec oraz wstawiennictwo Matki Boskiej na rzecz budowania pokoju na świecie. Wśród wiernych zbierano ofiary na budowę kaplicy Matki Bożej Fatimskiej, która ma powstać w pobliżu Bramy Brandenburskiej.

„Procesja ze świecami odbędzie się w przededniu 105. rocznicy cudu słońca. Pragniemy zjednoczyć się z pielgrzymami w Fatimie, którzy w tym samym czasie u stóp Matki Boskiej będą się modlić i oczekiwać na 13 października; przejdą także w procesji ze świecami”, czytamy w informacji przysłanej do Sanktuarium Fatimskiego przez organizatorów wydarzenia – grupę modlitewną Świętego Jana Chrzciciela z Krefeld w Niemczech. Inicjatywę wsparli: niemiecki Apostolat Fatimski z Petersberga oraz pisarz i badacz objawień fatimskich Michael Hesemann, który był pomysłodawcą wydarzenia.

„Na 500. jubileuszowe spotkanie naszej grupy modlitwowej zaprosiliśmy Michaela Hesemanna, znawcę problematyki fatim-

skiej, który podczas fascynującego wykładu opowiedział nam o tym, jaki wpływ miała Matka Boska Fatimska i Święty Jan Paweł II na zjednoczenie Niemiec i Europy. Zwrócił też uwagę, że nie odbyła się jeszcze procesja dziękczynna za zjednoczenie Niemiec, która powinna przejść pod Bramą Brandenburską”, napisali członkowie grupy w wiadomości skierowanej do Sanktuarium w Cova da Iria.

Sanktuarium Fatimskie od razu zdecydowało o duchowym przyłączeniu się do tej inicjatywy. „Z duchowego punktu widzenia, w upadku muru berlińskiego można dostrzec, obiecany w Fatimie, triumf Niepokalanego Serca Maryi. Jak twierdził Święty Jan Paweł II, Matka Boska Fatimska odegrała szczególną rolę w zwycięstwie pokoju i doprowadzeniu wielu narodów do wolności. Dlatego, wierni prośbom Matki Jezusa, w Sanktuarium w Fatimie nieustannie modlimy się o pokój, zgodę i dialog, by Chrystusowy pokój był rzeczywistością także w naszych czasach. U stóp figury Matki Boskiej Fatimskiej złożymy wasze intencje, prosząc Maryję, aby była dla wszystkich ludzi ucieczką i drogą do Boga”, napisał rektor Sanktuarium ks. Carlos Cabecinhas w odpowiedzi przysłanej do Niemiec w przeddzień procesji.

Niemcy zjednoczone na modlitwie różańcowej

W berlińskiej procesji ze świecami udział wzięli między innymi uczestnicy inicjatywy „Niemcy modlą się na różańcu”. 700 grup, ponad 5000 osób, gromadzi się co tydzień w całym kraju, aby odmawiać modlitwę różańcową w miejscach publicznych.

Wieczorną uroczystość w dniu 12 października rozpoczęła Msza św. w Centrum Duchowości św. Klemensa, które znajduje się w pobliżu Placu Poczdamskiego i słynnego Checkpointu Charlie. Procesja ze świecami i figurą Matki Boskiej Fatimskiej, która została poświęcona przez papieża św. Pawła VI w Fatimie 13 maja 1967 r. i ofiarowana Niemcom, przeszła przez najważniejsze i najbardziej symboliczne miejsca Berlina: Pomnik Pomordowanych Żydów Europy, Bramę Brandenburską, Pomnik Żołnierzy Radzieckich, Pomnik Muru Berlińskiego oraz dzielnicę rządową Tiergarten, w której znajdują się gmachy Reichstagu (siedziba niemieckiego parlamentu) i Kancelarii Federalnej. Procesja zakończyła się przy Kolumnie Zwycięstwa. Wieńczy ją złota, uskrzydłona statua, utożsamiana przez organizatorów procesji z Archaniołem Michałem – patronem Niemiec, którego proszono o opiekę nad krajem. Odmówiono również akt poświęcenia Niemiec Matce Boskiej, do którego zaproszono niemieckich biskupów i sanktuaria maryjne w całym kraju.

Ofiary zebrane tego dnia przeznaczone są na budowę kaplicy Matki Boskiej Fatimskiej w pobliżu Bramy Brandenburskiej oraz na wsparcie pracy hinduskich księży z Centrum Duchowości św. Klemensa.

Fatima gościła uczestników Międzynarodowego Spotkania Przygotawczego do Świątowych Dni Młodzieży

Około 400 delegatów z całego świata przybyło do Sanktuarium, aby przygotować wydarzenie, które odbędzie się w Lizbonie w sierpniu 2023.

Carmo Rodeia

Na współorganizowane przez Sanktuarium Fatimskie spotkanie, które odbyło się w Centrum Pastoralnym Pawła VI, przybyły delegacje dyrekcji lokalnych komitetów organizacyjnych, reprezentanci konferencji episkopatów, duszpasterstw młodzieżowych oraz delegaci ruchów i stowarzyszeń religijnych z całego świata.

Bp José Ornelas, ordynariusz diecezji Leirii-Fatimy i przewodniczący Konferencji Episkopatu Portugalii, powitał uczestników Międzynarodowego Spotkania Przygotawczego do Świątowych Dni Młodzieży, które odbędą się w Lizbonie od 1 do 6 sierpnia przyszłego roku.

Od początku przygotowań do ŚDM 2023 organizatorzy zdawali sobie sprawę, że Sanktuarium w Cova da Iria będzie ważnym miejscem, do którego zechce przybyć wielu uczestników lizbońskiego spotkania. Portugalski dostojnik podkreślał, że „Fatima jest w sposób szczególnie kojarzona z tym wielkim młodzieżowym i kościelnym wydarzeniem”.

W krótkim orędziu skierowanym do uczestników spotkania papież Franciszek napisał: „Opowiedzcie Maryi, co robicie! Nigdy nie czujcie się sierotami: macie Matkę Maryję i macie Matkę Kościół”. Ojciec Święty zachęcał młodych ludzi, aby „słuchali sercem”. I zakończył przesłanie słowami: „Już się cieszę na spotkanie z wami!”.

Prefekt Dykasterii ds. Świeckich, Rodziny i Życia kardynał Kevin Farrell podkreślił, że ŚDM w Lizbonie to najważniejsze młodzieżowe wydarzenie w post-pandemicznym świecie: „To być może jedno z najważ-

niejszych spotkań w ciągu ostatnich 30 lat, ponieważ jest niejako odrodzeniem się tej idei po długim czasie, jaki upłynął od Świątowych Dni w Panamie w styczniu 2019 r.”. Watykański dostojnik podkreślił wielki organizacyjny i logistyczny wysiłek, jakiego zawsze wymaga przygotowanie tego wydarzenia. Zachęcał też, by pozwolić młodzieży na realizowanie jej kreatywnych pomysłów i bycie bohaterami tych dni.

„Wszyscy jesteśmy współorganizatorami nadchodzących ŚDM, jesteśmy za nie współodpowiedzialni. Dlatego zrobmy wszystko co możliwe, aby wspomagać gospodarzy”, apelował.

Podczas pierwszego osobistego spotkania delegatów duszpasterstw młodzieżowych od stycznia 2019 r., północnoamerykański kardynał zachęcał do „budowania mostów”: „Od samego początku Świątowe Dni Młodzieży służą spotkaniu narodów i kultur. Ta misja nigdy się nie kończy, a obecnie jest jeszcze ważniejsza”.

Patriarcha Lizbony kardynał Manuel Clemente mówił, że ŚDM są ważnym wydarzeniem, które może posłużyć „odnowieniu i odmłodzeniu Kościoła i społeczeństwa”. Z kolei bp Américo Aguiar, przewodniczący Fundacji ŚDM Lizbona 2023, podkreślał, że Portugalia zamierza zorganizować „najlepsze Świątowe Dni Młodzieży w historii”.

Spotkanie przygotowawcze zakończyło wystąpienie Augusto Santosa Silvy, przewodniczącego portugalskiego Zgromadzenia Republiki, który podkreślił, że najważniejszym zadaniem organizatorów ŚDM

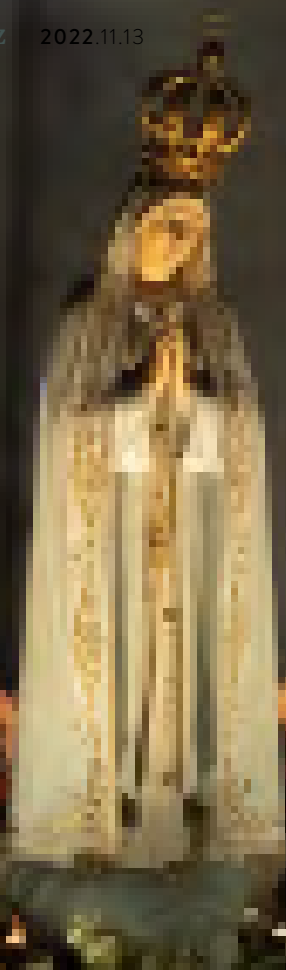
w Portugalii jest oddanie głosu młodym ludziom, którzy przybędą na nie z całego świata.

Organizatorzy poinformowali, że zapisy na różne wydarzenia w ramach ŚDM zostaną otwarte do końca października. Podano również ceny pakietów dostępnych dla pielgrzymów: od 235 euro (pobyt tygodniowy) do 125 euro (pobyt weekendowy). Dla wolontariuszy przeznaczono specjalny dwutygodniowy pakiet, którego koszt to 145 euro.

Inicjatorem organizacji Świątowych Dni Młodzieży był papież Jan Paweł II, po sukcesie wydarzenia, które odbyło się w 1985 r w Rzymie podczas Międzynarodowego Roku Młodzieży. Te organizowane przez Kościół katolicki międzynarodowe spotkania są wydarzeniem religijno-kulturalnym, które na około tydzień gromadzi setki tysięcy młodych ludzi z całego świata.

Pierwsza edycja ŚDM odbyła się w 1986 roku w Rzymie. Od tego czasu wydarzenie to gościły następujące miasta: Buenos Aires (1987), Santiago de Compostela (1989), Częstochowa (1991), Denver (1993), Manila (1995), Paryż (1997), Rzym (2000), Toronto (2002), Kolonia (2005), Sydney (2008), Madryt (2011), Rio de Janeiro (2013), Kraków (2016) i Panama (2019).

Przypomnijmy, że podczas ostatnich Świątowych Dni Młodzieży figura pielgrzymująca nr 1 Matki Boskiej Fatimskiej była obecna między innymi na czuwaniu modlitewnym i głównej Mszy św. Tysiące ludzi oddało cześć Pani Fatimskiej podczas jej pobytu w Panamie.

**FÁTIMA
LUZ
E PAZ**

Dyrektor: Ks. Carlos Cabecinhas * **Wydawca i redakcja:** Sanktuarium Matki Boskiej Różańcowej w Fatimie
Płatnik nr. 500 746 699 * **Adres:** Santuário de Fátima – Rua de Santa Isabel, 360 – 2495-424 FÁTIMA
tel.: +351 249 539 600 * **Fax:** +351 249 539 668 * **Email:** press@fatima.pt * **www.fatima.pt** * **Egzemplarz**
obowiązkowy: 210650/04 * **ISSN:** 1647-2438 * **Wydawnictwo cyfrowe** * **Numer rejestru ERC** 127627,
23/07/2021 * **Publikacja o charakterze światopoglądowym**

BEZPŁATNA PRENUMERATA ROCZNA = 4 NUMERY

Wyślij swoje zamówienie na subskrypcję na adres: assinaturas@fatima.pt

Zaznacz język, w jakim chcesz otrzymywać czasopismo: niemiecki, hiszpański, francuski, angielski, włoski, polski, portugalski.

Dla zainteresowanych darowizną na wsparcie publikacji: Przelew bankowy krajowy (Millenium BCP) NIB: 0033 0000 50032983248 05

Przelew bankowy międzynarodowy IBAN: PT50 0033 0000 5003 2983 2480 5 BIC/SWIFT: BCOMPTPL

Czek lub przekaz pocztowy: Santuário de Nossa Senhora

de Fátima, Rua de Santa Isabel, 360 – 2495-424 FÁTIMA-PORTUGAL

Pomóż nam rozpowszechnić orędzie Matki Boskiej poprzez czasopismo „Fatima Światło i Pokój”!

Informacje zawarte w niniejszym biuletynie mogą być dowolnie wykorzystywane. Przy ich wykorzystaniu należy podać źródło oraz autora (jeśli tekst jest podpisany).